

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Медичний інститут

Кафедра психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор
Іщенко Н.М.

“ ” _____ 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ТА ОСНОВИ КОРЕКЦІЇ

Спеціальність 053 Психологія

Розробник програми

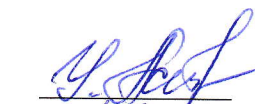
Гарант освітньої програми

Завідувач кафедри психології

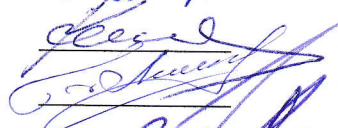
Директор медичного інституту

Директор ННІ ППО

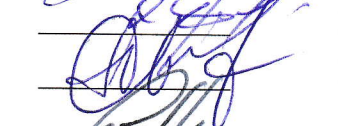
Начальник НМВ

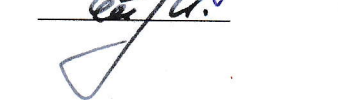
І.В.Астремська

В.І.Каневський

І.П. Лисенкова

Г.В. Грищенко

Г.Л. Норд

С.І. Шкірчак

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни		
Найменування дисципліни	Психологічне консультування та основи корекції		
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки		
Спеціальність	053 Психологія		
Спеціалізація (якщо є)	–		
Освітня програма	Психологія		
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)		
Статус дисципліни	Вибіркова		
Курс навчання	IV		
Навчальний рік	2020-2021		
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма	
	7-8	10-12	
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	8 кредитів / 240 годин		
Структура курсу:	Денна форма	Заочна форма	
	– лекції	45	12
	– семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові)	60	14
	– годин самостійної роботи студентів	135	214
Відсоток аудиторного навантаження	44%	11%	
Мова викладання	українська		
Форма проміжного контролю (якщо є)	-		
Форма підсумкового контролю	іспит		

1. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Мета: забезпечення майбутніх психологів в першу чергу теоретичними знаннями з психоконсультування, а також формування системи вмінь та навичок консультування як одного з видів надання допомоги особистості.

Завдання курсу:

- висвітлити теоретичні засади змістових, структурних та організаційних аспектів психоконсультації;
- розкрити особливості підготовки і проведення психологічного консультування, його етапів і процедур, а також специфіку різних видів психологічного консультування;
- ознайомити з етапами психоконсультативної та психокорекційної роботи, їх засобами, техніками, формами та методами;
- виробити ряд практичних умінь та навичок; здатність застосовувати на практиці психодіагностичний інструментарій, використовуючи загальні теоретико-методологічні принципи психодіагностики та психологічного консультування.

Передумови вивчення дисципліни:

Навчальна дисципліна «Психологія консультування та основи корекції» є одним з важливих курсів програми професійної підготовки психологів у ВНЗ. Діяльність психолога передбачає вирішення різноманітних проблем різних груп населення, в тому числі особистісних і психологічних. Власне, надання будь-якого виду допомоги потребує обізнаності в способах встановлення контакту з клієнтом, створення певних взаємовідносин та ведення клієнта впродовж процесу взаємодії. Отже, психолог повинен володіти такою компетентністю на рівні професійних вмінь та навичок. Студенти Психологія не мають базової психологічної освіти, але вони повинні володіти знаннями і вміннями в галузі психологічної науки. Викладання даної дисципліни продовжує систему викладання психологічних дисциплін, необхідних для якісної підготовки психологів.

Предметом психологічного консультування є теорія спеціально організованого спілкування, методика практичного застосування консультативної допомоги.

Дисципліна «Психологія консультування та основи корекції» розроблена для студентів 4 курсу спеціальності «Психологія» і належить до дисциплін вибіркової частини професійного циклу.

Навчальний курс «Психологія консультування та основи корекції» має міждисциплінарні зв'язки з іншими науками. Забезпечуючі дисципліни: загальна психологія, вікова психологія, соціальна психологія, експериментальна психологія, психодіагностика, психофізіологія.. Забезпечувані дисципліни: профорієнтація та профвідбір, основи психосоматики, психологія суїциду, екологічна психологія, психологія роботи з залежними станами, глибинна психологія, реабілітаційна психологія, психологія управління та супервізії тощо.

Очікувані результати навчання:

В результаті вивчення дисципліни студент

має знати:

- предмет, основну мету, завдання, принципи та критерії ефективності психологічного консультування;
- основні методи консультування; технологію ведення консультативної бесіди;
- особливості консультування різних категорій клієнтів (з вадами саморегуляції, у кризових та ін. станах); основні напрямки сучасної психокорекційної роботи;
- техніки психологічного консультування та доцільність їх використання в різних ситуаціях консультаційного;

має вміти:

- вступати у таку взаємодію з клієнтом, при якій останній отримує змогу знайти нові способи життєдіяльності, які б дозволили йому діяти адекватно до умов соціального оточення; у процесі консультації використовувати вербальні

та невербальні засоби впливу та оцінку клієнта, його внутрішніх конфліктів, фрустраційних реакцій;

- проводити психологічний аналіз проблеми та психологічної ситуації клієнта й формулювати психоконсультативний запит;
- усвідомлювати особливості різних видів та методів психологічного консультування та володіти техніками їх проведення;
- виявляти в процесі психологічного консультування модальності внутрішнього світу клієнта: думки, почуття, бажання, можливості, інтегральні властивості «образу-Я»;
- розрізняти індивідуальні особливості психічних процесів та робити прогнози щодо психологічного діагнозу, володіти почуттям перспективи;
- розробляти ефективну систему консультативного процесу з урахуванням конкретної ситуації; застосовувати адекватні моделі поведінки в умовах консультативної взаємодії.

Програмні компетентності

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

- СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
- СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
- СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).
- СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту.
- СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.
- СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
- СК12. Здатність ефективно взаємодіяти за співпрацювати з представниками інших професійних груп.
- СК13. Здатність знаходити ефективні рішення в нестандартних ситуаціях під

час надання психологічної допомоги.

Програмні результати навчання

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

ПР19. Застосовувати набуті знання, уміння та навички під час організації та надання психологічної та соціально-психологічної допомоги різним верствам населення, професійно орієнтуватися у теоретичних підходах та практичних напрямках сучасної психології.

2. Програма навчальної дисципліни

3.1 Денна форма:

№ з/п	Теми	Лекції	Групові заняття	СРС, в т.ч. індивідуальна
МОДУЛЬ I. ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ЯК НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА ТА МЕТОД ПСИХОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ				
Блок 1. Основні засади проведення психологічної консультації				
1.	Консультавання як метод психологічного впливу.	2	2	10
2.	Комунікативні техніки психоконсультативної допомоги та професійний етикет.	2	2	10
3.	Процес психологічного консультавання.	2	2	10
4.	Консультативний контакт	2	1	10
Контрольна робота за блоком 1.		-	1	4
Усього – 60 год. Кредитів ECTS – 2.		8	8	44
МОДУЛЬ II. ОСОБИСТІТЬ КОНСУЛЬТАНТА ЯК ІНСТРУМЕНТ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ				
Блок 2. Роль та місце консультанта в психологічному консультаванні				
5.	Професійні вимоги до консультанта.	2	2	5
6.	Способи саморегуляції практичного психолога	2	4	5
7.	Психодіагностика в практиці психологічного консультавання.	4	4	5
8.	Вебінар «Перша консультація клієнта» (Тараріна О.)	4	4	5
9.	Методи психологічного консультавання.	2	1	5
Контрольна робота за блоком 2.		-	1	5
Усього – 60 год. Кредитів ECTS – 2.		14	16	30
МОДУЛЬ III. СПЕЦІАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КЛІЄНТІВ В РАМКАХ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ				
Блок 3. Спеціальні проблеми клієнтів та особливості їх психологічного консультавання				
10.	Консультавання батьків з приводу складностей у взаєминах між дорослими і дітьми.	2	2	6
11.	Спеціальні проблеми психологічного консультавання.	2	2	6
12.	Особливості консультавання клієнтів з вадами саморегуляції.	4	4	6
13.	Особливості психоконсультавання клієнтів у кризових станах.	2	2	6
14.	Зміст та організація консультавання з приводу подружніх проблем.	2	1	6
Контрольна робота за блоком 3.		-	1	6
Усього – 60 год. Кредитів ECTS – 2.		12	12	36
МОДУЛЬ IV. СУЧАСНІ НАПРЯМКИ ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ В КОНСУЛЬТУВАННІ				

Блок 4. Прикладні аспекти психологічного консультування				
15	Символдрама (кататимно-імагінативної психотерапії) та її основні мотиви	2	6	4
16	Використання психодрами з корекційною метою	2	4	4
17	Комбінація арт-терапії з іншими формами терапії творчістю.	2	4	4
18	Зображувальна терапія, музика, танець, психогімнастика в роботі з дітьми та дорослими	2	4	5
19	Використання ігрової терапії при роботі з дітьми	3	5	4
	Контрольна робота за блоком 4.	-	1	4
Усього – 60 год. Кредитів ECTS – 2.		11	24	25
Всього за курсом – 120 год. Кредитів ECTS – 4.		45	60	135

3.2 Заочна форма:

№ з/п	Теми	Лекції	Групові заняття	СРС, в т.ч. індивідуальна
МОДУЛЬ І. ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ЯК НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА ТА МЕТОД ПСИХОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ				
Блок 1. Основні засади проведення психологічної консультації				
1.	Консультування як метод психологічного впливу.	2		11
2.	Комунікативні техніки психоконсультативної допомоги та професійний етикет.			11
3.	Процес психологічного консультування.			11
4.	Консультативний контакт		2	32
Усього – 60 год. Кредитів ECTS – 2.		2	2	56
МОДУЛЬ ІІ. ОСОБИСТІТЬ КОНСУЛЬТАНТА ЯК ІНСТРУМЕНТ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ				
Блок 2. Роль та місце консультанта в психологічному консультуванні				
5.	Професійні вимоги до консультанта.			9
6.	Способи саморегуляції практичного психолога	2	2	9
7.	Психодіагностика в практиці психологічного консультування.			9
8.	Вебінар «Перша консультація клієнта» (Тараріна О.)	2	2	9
9.	Методи психологічного консультування.			18
Усього – 60 год. Кредитів ECTS – 2.		4	4	52
МОДУЛЬ ІІІ. СПЕЦІАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КЛІЄНТІВ В РАМКАХ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ				
Блок 3. Спеціальні проблеми клієнтів та особливості їх психологічного консультування				
10.	Консультування батьків з приводу складностей у взаєминах між дорослими і дітьми.			9

11.	Спеціальні проблеми психологічного консультування.		2	9
12.	Особливості консультування клієнтів з вадами саморегуляції.	2		9
13.	Особливості психоконсультування клієнтів у кризових станах.		2	9
14.	Зміст та організація консультування з приводу подружніх проблем.			18
Усього – 60 год. Кредитів ECTS – 2.		2	4	54
МОДУЛЬ IV. СУЧАСНІ НАПРЯМКИ ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ В КОНСУЛЬТУВАННІ				
Блок 4. Прикладні аспекти психологічного консультування				
15	Символдрама (кататимно-імагінативної психотерапії) та її основні мотиви	2		9
16	Використання психодрами з корекційною метою		2	8
17	Комбінація арт-терапії з іншими формами терапії творчістю.	2		8
18	Зображувальна терапія, музика, танець, психогімнастика в роботі з дітьми та дорослими		1	9
19	Використання ігрової терапії при роботі з дітьми			9
	Контрольна робота		1	9
Усього – 60 год. Кредитів ECTS – 2.		4	4	52
Всього за курсом – 120 год. Кредитів ECTS – 4.		12	14	214

3. Зміст навчальної дисципліни

3.1. План лекцій

Денна форма

№ лекції	Тема заняття / план
Лекція 1	Тема 1. Консультування як метод психологічного впливу. 1. Мета й завдання психологічного консультування. 2. Сфери застосування психологічного консультування та корекції. 3. Психологічне консультування, психологічна корекція й психотерапія. 4. Принципи психологічного консультування.
Лекція 2	Тема 2. Комунікативні техніки психоконсультативної допомоги та професійний етикет. 1. Комунікативні техніки. 2. Професійний етикет. 3. Вербальна й невербальна поведінка консультанта. 4. Перенесення і контрперенесення в консультуванні й психотерапії.
Лекція 3	Тема 3. Процес психологічного консультування. 1. Фази психоконсультування. 2. Структурування процесу: перша зустріч. 3. Технологія проведення бесіди. 4. Етапи процесу психоконсультування та прогноз перспектив.
Лекція 4	Тема 4. Консультативний контакт. 1. Визначення консультативного контакту. 2. Психологічний клімат. 3. Фізичні компоненти психологічного клімату. 4. Емоційні компоненти психологічного клімату.

Лекція 5	<p>Тема 5. Професійні вимоги до консультанта.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль і місце консультанта в консультуванні. 2. Модель ефективного консультанта. 3. Система цінностей консультанта. 4. Вплив професійної діяльності на особистість консультанта. 5. Професійна підготовка, кваліфікація, функції та етика консультанта. 6. Засоби впливу консультанта.
Лекція 6	<p>Тема 6. Способи саморегуляції практичного психолога</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Синдром емоційного згорання практичного психолога. 2. Причини виникнення психоемоційних переживань, які пов'язані з професійною діяльністю соціального працівника. 3. Методики оптимізації психічного стану соціального працівника. Супервізія як засіб профілактики емоційного вигорання.
Лекція 7	<p>Тема 7. Психодіагностика в практиці психологічного консультування.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тестування в практиці психологічного консультування. 2. Вимоги до використання тестових методів.
Лекція 8	<p>Продовження теми 7</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Специфіка психодіагностичного обстеження різних вікових категорій клієнтів.
Лекція 9	<p>Тема 8. Вебінар «Перша консультація клієнта» (Тараріна О.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Перша консультація. Формула організації. 2. Страх консультанта та їх діагностика. 3. Задачі та ТОП-помилки першої консультації. 4. Головні задачі консультанта. 5. Особистісні проблеми клієнта та визначення специфіки психологічної допомоги.
Лекція 10	<p>Продовження теми 8</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Необхідність діагностики на першій консультації. 7. Алгоритм проведення першої консультації. 8. Маркери ефективності першої консультації. 9. Засади обговорення з клієнтом можливих варіантів організації консультативного процесу.
Лекція 11	<p>Методи психологічного консультування.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психоконсультативна бесіда. 2. Організація психоконсультативної бесіди. 3. Контакт з клієнтом під час бесіди. 4. Інтерв'ю як метод психологічного консультування.
Лекція 12	<p>Тема 8. Консультування батьків з приводу складностей у взаєминах між дорослими і дітьми.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проблеми консультування батьків. 2. Корекція позиції батьків стосовно дитини. 3. Корекція стосунків батьків і дитини. 4. Консультування батьків із приводу проблем і складностей у житті дитини. 5. Консультування батьків із приводу їхніх власних проблем.
Лекція 13	<p>Тема 9. Спеціальні проблеми психологічного консультування.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Консультування тривожних клієнтів. 2. Консультування при реакціях страху та фобіях. 3. Консультування вороже налаштованих та агресивних клієнтів. 4. Особливості консультування «невмотивованих клієнтів». 5. Консультування клієнтів, які мають підвищені вимоги.

Лекція 14	<p>Тема 10. Особливості консультування клієнтів з вадами саморегуляції.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Консультування при переживанні провини. 2. Особливості консультування клієнтів, які плачуть. 3. Консультування істеричних особистостей. 4. Консультування obsesивних особистостей.
Лекція 15	<p>Продовження теми 10</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Консультування при параноїдальних розладах. 6. Консультування шизоїдних особистостей. 7. Консультування асоціальних особистостей. 8. Консультування при алкоголізмі. Консультування при сексуальних проблемах.
Лекція 16	<p>Тема 11. Особливості психоконсультування клієнтів у кризових станах.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Консультування клієнтів із психосоматичними розладами. 2. Консультування клієнтів із депресією і суїцидальними намірами. 3. Особливості консультування при суїцидальних намірах. 4. Консультування людей при переживанні втрати.
Лекція 17	<p>Тема 12. Зміст та організація консультування з приводу подружніх проблем.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Актуальні проблеми консультування подружніх пар. 2. Особливості консультування при роботі з подружньою парою. 3. Консультування подружжя з приводу сексуальних проблем. <p>Індивідуальне психоконсультування подружжя.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Переживання розлучення з партнером. 5. Труднощі взаєморозуміння. Консультації при розлученні.
Лекція 18	<p>Тема 13. Символдрама (кататимно-імагінативної психотерапії) та її основні мотиви</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні положення психотерапії кататимного переживання образів. 2. Методика і техніка проведення. 3. Стандартні мотиви основного ступеня символдрами. 4. Режисерські принципи основного ступеня. 5. Показання та протипоказання для застосування методів основного ступеня символдрами. 6. Стандартні мотиви і психотерапевтичні техніки середнього ступеня.
Лекція 19	<p>Тема 14. Використання психодрами з корекційною метою</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія виникнення психодрами як психотерапевтичного методу. 2. Сутність методу психодрами. 3. Компоненти психодрами. 4. Техніки психодрами.
Лекція 20	<p>Тема 15. Комбінація арт-терапії з іншими формами терапії творчістю</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історичний аспект арт-терапії. 2. Сутність поняття “арт-терапія”. 3. Види арт-терапії: <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Лялькотерапія 3.2. Казкотерапія. 3.3. Пісочна терапія. 3.4. Кольоротерапія 3.5. Сміхотерапія. 3.6. Кінезотерапія
Лекція 21	<p>Тема 16. Зображувальна терапія, музики, танцю, психогімнастики при роботі з дітьми та дорослими</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Терапія мистецтвом.

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Використання музики в лікувальних цілях. 3. Танцювальна терапія. 4. Психогімнастика.
Лекція 22-23	<p>Тема 17. Використання ігрової терапії в роботі з дітьми</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні напрями ігрової терапії. 2. Функції ігрової терапії та ігротерапевта.
	<p>Продовження теми 17</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Побудова ігрового заняття.

План лекцій (заочної форми навчання):

№ лекції	Тема заняття / план
Лекція 1	<p>Тема 1. Консультування як метод психологічного впливу.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мета й завдання психологічного консультування. 2. Сфери застосування психологічного консультування та корекції. 3. Психологічне консультування, психологічна корекція й психотерапія. 4. Принципи психологічного консультування.
Лекція 2	<p>Тема 2. Способи саморегуляції практичного психолога</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Синдром емоційного згорання практичного психолога. 2. Причини виникнення психоемоційних переживань, які пов'язані з професійною діяльністю соціального працівника. 3. Методики оптимізації психічного стану соціального працівника. Супервізія як засіб профілактики емоційного вигорання.
Лекція 3	<p>Тема 3. Вебінар «Перша консультація клієнта» (Тараріна О.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Перша консультація. Формула організації. 2. Страхі консультанта та їх діагностика. 3. Задачі та ТОП-помилки першої консультації. 4. Головні задачі консультанта. 5. Особистісні проблеми клієнта та визначення специфіки психологічної допомоги. 6. Необхідність діагностики на першій консультації. 7. Алгоритм проведення першої консультації. 8. Маркери ефективності першої консультації. 9. Засади обговорення з клієнтом можливих варіантів організації консультативного процесу.
Лекція 4	<p>Тема 4. Особливості консультування клієнтів з вадами саморегуляції.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Консультування при переживанні провини. 2. Особливості консультування клієнтів, які плачуть. 3. Консультування істеричних особистостей. 4. Консультування обсесивних особистостей. 5. Консультування при параноїдальних розладах. 6. Консультування шизоїдних особистостей. 7. Консультування асоціальних особистостей. 8. Консультування при алкоголізмі. Консультування при сексуальних проблемах.
Лекція 5	<p>Тема 5. Символдрама (кататимно-імагінативної психотерапії) та її основні мотиви</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні положення психотерапії кататимного переживання образів. 2. Методика і техніка проведення. 3. Стандартні мотиви основного ступеня символдрами. 4. Режисерські принципи основного ступеня.

	<p>5. Показання та протипоказання для застосування методів основного ступеня символдрами.</p> <p>6. Стандартні мотиви і психотерапевтичні техніки середнього ступеня.</p>
Лекція 6	<p>Тема 6. Комбінація арт-терапії з іншими формами терапії творчостю</p> <p>1. Історичний аспект арт-терапії.</p> <p>2. Сутність поняття “арт-терапія”.</p> <p>3. Види арт-терапії:</p> <p>3.1. Лялькотерапія</p> <p>3.2. Казкотерапія.</p> <p>3.3. Пісочна терапія.</p> <p>3.4. Кольоротерапія</p> <p>3.5. Сміхотерапія.</p> <p>3.6. Кінезотерапія</p>

План групових занять

Денна форма

№ семінару	Тема заняття / план
Практичне заняття 1	<p>Тема 1. Консультування як метод психологічного впливу.</p> <p>1. Мета й завдання психологічного консультування.</p> <p>2. Сфери застосування психологічного консультування та корекції.</p> <p>3. Психологічне консультування, психологічна корекція й психотерапія.</p> <p>4. Принципи психологічного консультування.</p>
Практичне заняття 2	<p>Тема 2. Комунікативні техніки психоконсультативної допомоги та професійний етикет.</p> <p>1. Комунікативні техніки.</p> <p>2. Професійний етикет.</p> <p>3. Вербальна й невербальна поведінка консультанта.</p> <p>4. Перенесення і контрперенесення в консультуванні й психотерапії.</p>
Практичне заняття 3	<p>Тема 3. Процес психологічного консультування.</p> <p>1. Фази психоконсультування.</p> <p>2. Структурування процесу: перша зустріч.</p> <p>3. Технологія проведення бесіди.</p> <p>4. Етапи процесу психоконсультування та прогноз перспектив.</p>
Практичне заняття 4	<p>Тема 4. Консультативний контакт.</p> <p>1. Визначення консультативного контакту.</p> <p>2. Психологічний клімат.</p> <p>3. Фізичні компоненти психологічного клімату.</p> <p>4. Емоційні компоненти психологічного клімату.</p>
Практичне заняття 5	<p>Тема 5. Професійні вимоги до консультанта.</p> <p>1. Роль і місце консультанта в консультуванні.</p> <p>2. Модель ефективного консультанта.</p> <p>3. Система цінностей консультанта.</p> <p>4. Вплив професійної діяльності на особистість консультанта.</p> <p>5. Професійна підготовка, кваліфікація, функції та етика консультанта.</p> <p>6. Засоби впливу консультанта.</p>
Практичне заняття 6	<p>Тема 6. Способи саморегуляції практичного психолога</p> <p>1. Синдром емоційного згорання практичного психолога.</p> <p>2. Причини виникнення психоемоційних переживань, які пов'язані з професійною діяльністю практичного психолога.</p>

Практичне заняття 7	Продовження теми 6 3. Методики оптимізації психічного стану соціального працівника. Супервізія як засіб профілактики емоційного вигорання.
Практичне заняття 8	Тема 7. Психодіагностика в практиці психологічного консультування. 1. Тестування в практиці психологічного консультування. 2. Вимоги до використання тестових методів.
Практичне заняття 9	Продовження теми 7 3. Специфіка психодіагностичного обстеження різних вікових категорій клієнтів.
Практичне заняття 10	Тема 8. Вебінар «Перша консультація клієнта» (Тараріна О.) 1. Перша консультація. Формула організації. 2. Страх консультанта та їх діагностика. 3. Задачі та ТОП-помилки першої консультації. 4. Головні задачі консультанта. 5. Особистісні проблеми клієнта та визначення специфіки психологічної допомоги.
Практичне заняття 11	Продовження теми 8 6. Необхідність діагностики на першій консультації. 7. Алгоритм проведення першої консультації. 8. Маркери ефективності першої консультації. 9. Засади обговорення з клієнтом можливих варіантів організації консультативного процесу.
Практичне заняття 12	Тема 9. Методи психологічного консультування. 1. Психоконсультативна бесіда. 2. Організація психоконсультативної бесіди. 3. Контакт з клієнтом під час бесіди. 4. Інтерв'ю як метод психологічного консультування.
Практичне заняття 13	Тема 10. Консультування батьків з приводу складностей у взаєминах між дорослими і дітьми. 1. Проблеми консультування батьків. 2. Корекція позиції батьків стосовно дитини. 3. Корекція стосунків батьків і дитини. 4. Консультування батьків із приводу проблем і складностей у житті дитини. 5. Консультування батьків із приводу їхніх власних проблем.
Практичне заняття 14	Тема 11. Спеціальні проблеми психологічного консультування. 1. Консультування тривожних клієнтів. 2. Консультування при реакціях страху та фобіях. 3. Консультування вороже налаштованих та агресивних клієнтів. 4. Особливості консультування «невмотивованих клієнтів». 5. Консультування клієнтів, які мають підвищені вимоги.
Практичне заняття 15	Тема 12. Особливості консультування клієнтів з вадами саморегуляції. 1. Консультування при переживанні провини. 2. Особливості консультування клієнтів, які плачуть. 3. Консультування істеричних особистостей. 4. Консультування обесивних особистостей.
Практичне заняття 16	Продовження теми 12 5. Консультування при параноїдальних розладах. 6. Консультування шизоїдних особистостей. 7. Консультування асоціальних особистостей. 8. Консультування при алкоголізмі. Консультування при сексуальних проблемах.

Практичне заняття 17	<p>Тема 13. Особливості психоконсультації клієнтів у кризових станах.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Консультації клієнтів із психосоматичними розладами. 2. Консультації клієнтів із депресією і суїцидальними намірами. 3. Особливості консультації при суїцидальних намірах. 4. Консультації людей при переживанні втрати.
Практичне заняття 18	<p>Тема 14. Зміст та організація консультації з приводу подружніх проблем.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Актуальні проблеми консультації подружніх пар. 2. Особливості консультації при роботі з подружньою парою. 3. Консультації подружжя з приводу сексуальних проблем. Індивідуальне психоконсультації подружжя. 4. Переживання розлучення з партнером. 5. Труднощі взаєморозуміння. Консультації при розлученні.
Практичне заняття 19	<p>Тема 15 Символдрама (кататимно-імагінативної психотерапії) та її основні мотиви</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні положення психотерапії кататимного переживання образів. 2. Методика і техніка проведення.
Практичне заняття 20	<p>Продовження теми 15</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Стандартні мотиви основного ступеня символдрами. 4. Режисерські принципи основного ступеня.
Практичне заняття 21	<p>Продовження теми 15</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Показання та протипоказання для застосування методів основного ступеня символдрами. 6. Стандартні мотиви і психотерапевтичні техніки середнього ступеня.
Практичне заняття 22	<p>Тема 16. Використання психодрами з корекційною метою</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія виникнення психодрами як психотерапевтичного методу. 2. Сутність методу психодрами.
Практичне заняття 23	<p>Продовження теми 16</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Компоненти психодрами. 4. Техніки психодрами.
Практичне заняття 24	<p>Тема 15. Комбінація арт-терапії з іншими формами терапії творчістю</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історичний аспект арт-терапії. 2. Сутність поняття “арт-терапія”. 3. Види арт-терапії: <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Лялькотерапія
Практичне заняття 25	<p>Продовження теми 15</p> <ol style="list-style-type: none"> 3.2. Казкотерапія. 3.3. Пісочна терапія. 3.4. Кольоротерапія 3.5. Сміхотерапія. 3.6. Кінезотерапія
Практичне заняття 26	<p>Тема 16. Зображувальна терапія, музика, танець, психогімнастика при роботі з дітьми та дорослими</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Терапія мистецтвом. 2. Використання музики в лікувальних цілях.
Практичне заняття 27	<p>Продовження теми 16</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Танцювальна терапія. 4. Психогімнастика.
Практичне заняття 28	<p>Тема 17. Використання ігрової терапії в роботі з дітьми</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні напрями ігрової терапії.

Практичне заняття 29	Продовження теми 17 2. Функції ігрової терапії та ігротерапевта.
Практичне заняття 30	Продовження теми 17 3. Побудова ігрового заняття.

Заочна форма

№ семінару	Тема заняття / план
Практичне заняття 1	Тема 1. Консультативний контакт. 1. Визначення консультативного контакту. 2. Психологічний клімат. 3. Фізичні компоненти психологічного клімату. 4. Емоційні компоненти психологічного клімату.
Практичне заняття 2	Тема 2. Способи саморегуляції практичного психолога 1. Синдром емоційного згорання практичного психолога. 2. Причини виникнення психоемоційних переживань, які пов'язані з професійною діяльністю соціального працівника. 3. Методики оптимізації психічного стану соціального працівника. Супервізія як засіб профілактики емоційного вигорання.
Практичне заняття 3	Тема 3. Вебінар «Перша консультація клієнта» (Тараріна О.) 1. Перша консультація. Формула організації. 2. Страхі консультанта та їх діагностика. 3. Задачі та ТОП-помилки першої консультації. 4. Головні задачі консультанта. 5. Особистісні проблеми клієнта та визначення специфіки психологічної допомоги. 6. Необхідність діагностики на першій консультації. 7. Алгоритм проведення першої консультації. 8. Маркери ефективності першої консультації. 9. Обговорення з клієнтом варіантів організації консультативного процесу.
Практичне заняття 4	Тема 4. Спеціальні проблеми психологічного консультування. 1. Консультування тривожних клієнтів. 2. Консультування при реакціях страху та фобіях. 3. Консультування вороже налаштованих та агресивних клієнтів. 4. Особливості консультування «невмотивованих клієнтів». 5. Консультування клієнтів, які мають підвищені вимоги.
Практичне заняття 5	Тема 5. Особливості психоконсультування клієнтів у кризових станах. 1. Консультування клієнтів із психосоматичними розладами. 2. Консультування клієнтів із депресією і суїцидальними намірами. 3. Особливості консультування при суїцидальних намірах. 4. Консультування людей при переживанні втрати.
Практичне заняття 6	Тема 6. Використання психодрами з корекційною метою 1. Історія виникнення психодрами як психотерапевтичного методу. 2. Сутність методу психодрами. 3. Компоненти психодрами. 4. Техніки психодрами.
Практичне заняття 7	Тема 7. Зображувальна терапія, музика, танець, психогімнастика при роботі з дітьми та дорослими 1. Терапія мистецтвом. 2. Використання музики в лікувальних цілях. 3. Танцювальна терапія. 4. Психогімнастика.

4.3. Завдання для самостійної роботи

1. Опитування на семінарських заняттях.
2. Розв'язання психологічної задачі в ході дискусії.
3. Проведення вправ: «Зустріч клієнта», «Визначення сеттінгу та концептуалізації проблеми, проектування інтервенцій».
4. Проведення консультації за проблемою клієнта.
5. Презентація
6. Написання контрольної роботи.

1. Відповіді на групових. Всього для студентів *денної форми*, навчальним планом передбачено у 7 семестрі 15 групових занять, у 8 семестрі – 8 (оцінюються 7 занять максимум в 35 балів).

2. Розв'язання психологічної задачі в ході дискусії. Розв'язання психологічних задач відбувається під час опрацювання теоретичного матеріалу на практичних заняттях та допомагає студенту змодельовати запропоновану ситуацію та, використовуючи отримані знання, творчий підхід, інтуїтивне бачення проблеми та концептуалізувавши випадок, запропонувати спосіб її вирішення. (Приблизний перелік психологічних задач наведено нижче).

3. Проведення вправ: «Зустріч клієнта», «Визначення сеттінгу та концептуалізації проблеми, проектування інтервенцій». Проведення вправ «Зустріч клієнта», «Визначення сеттінгу та концептуалізації проблеми, проектування інтервенцій» відбувається під час опрацювання теоретичного матеріалу на практичних заняттях. Студент демонструє, моделюючи ситуацію «Зустріч клієнта» майстерність застосування на практиці отриманих теоретичних знань; вправа «Визначення сеттінгу та концептуалізації проблеми, проектування інтервенцій» дозволяє визначити рівень засвоєння теоретичних знань щодо вміння визначати сеттінг, концептуалізувати проблему та пропонувати адекватні психологічні інтервенції.

4. Проведення консультації за проблемою клієнта. Проведення консультації за проблемою клієнта відбувається під час опрацювання теоретичного матеріалу на практичних заняттях.

5. Підготовка презентації з будь-якої теми курсу або теми на власний вибір. Захист здійснюється в усній формі на груповому занятті.

6. Підготовка до написання контрольних робіт. Написання контрольної роботи є одним із засобів оцінки знань студентів. Контрольні роботи проводяться відповідно до завершення вивчення модуля дисципліни. Всього робочою програмою передбачено 2 контрольні роботи у 7, так і у 8 семестрі, кожна з яких має декілька варіантів завдань. Студенти отримують питання відповідно до варіанту і мають 40 хв. на розв'язання завдань.

Контрольна робота (підсумкова для заочної форми навчання). Складається з трьох питань, два з яких теоретичні, одне-ситуаційна задача.

Типові задачі для розв'язування

Психологічні задачі для дискусійного розв'язання

Завдання 1 Катя М., 14 років. Дівчинка звернулася до психолога з власної ініціативи зі скаргою на труднощі в спілкуванні з подругами й хлопцем. Із бесіди з дівчинкою з'ясувалося, що в неї часто (іноді кілька разів на день) змінюється настрій. Вона часто плаче, ображається у відповідь на будь-які зміни в тоні подруги, на нерегулярні телефонні дзвінки хлопця. Ці коливання настрою продовжуються і вдома залежно від стосунків з батьками та молодшим братом, прослуханої музики, переглянутої телепрограми тощо. Успішність у школі добра, але нерівна, оскільки виконання завдань залежить від настрою.

При патопсихологічному обстеженні зафіксовано незначну виснажувальність психічних процесів за гіпостенічним типом. Увага дещо нестійка. Механічне й смислове запам'ятовування успішне. Інтелект і мислення — у межах норми. Самооцінка адекватна, диференційована, із чіткими уявленнями про думку оточуючих. При дослідженні за ПДО виявлено високий рівень лабільності, переважання рівня сенситивності над МДЧ, високий рівень фемінності.

1. У чому криються причини особливостей спілкування Каті? 2. Яких заходів вона потребує? 3. Чи є такий стан захворюванням?

Завдання 2 Ірина Ю., 13 років. У психологічну консультацію звернулася мати дівчинки зі скаргою на порушення поведінки доньки — пізні повернення додому, спілкування з невідомими матері друзями.

Дівчинка народилася своєчасно, росла й розвивалася нормально. У дитинстві легко вступала в контакт з дітьми, охоче відвідувала дитячий садок із 3 років. У початкових класах школи вчилася на "відмінно", тепер встигає на "4" і "5". Постійна учасниця різних гуртків, секцій. Останнім часом відвідує секцію водного туризму. Мати не схвалює цього захоплення, вважаючи, що дівчинка могла б обрати більш спокійне заняття: шиття, в'язання й т. п.

Під час психологічного обстеження з'ясувалося, що дівчинка легко входить у контакт, з інтересом ставиться до завдань. Темп сенсомоторики швидкий. Порушень психічних процесів не виявлено. Інтелект — висока норма. Самооцінка висока, диференційована. Ставлення до оточуючих, до навколишньої дійсності в цілому позитивне. При обстеженні за ПДО виявлено високий рівень гіпертимності, прагнення до емансипації.

1. Які причини такої поведінки дівчинки? 2. Що можна порадити її мамі?

Завдання 3. Тутко, 13 років. Звернулася мама зі скаргою на недостатню активність сина, його відлюдкуватість, відмінність від більш активних і "ділових" ровесників. Сім'я повна. Хлопець ріс і розвивався нормально, до школи пішов своєчасно. З навчанням справляється, але віддає помітну перевагу окремим вчителям. Від стосунків з учителем залежить його інтерес до предмета. З однокласниками дружить мало. Має одного друга у дворі. Хлопчик важко переживає розлуку з домішкою, сім'єю, поїздки до оздоровчого табору тощо.

При психологічному обстеженні виявлено незначну виснажувальність за гіпостенічним типом. Інших порушень психічних процесів не виявлено. Інтелект — у межах норми. Самооцінка адекватна, залежить від думки оточуючих. При описуванні картин ТАТ — дуже висока чутливість до емоцій, міжособистісних стосунків персонажів. Виявляє прихильність до матері, старшої сестри. За методикою ПДО — високий рівень сенситивності, низька конформність, переважання фемінності над маскуліністю.

Питання: *1. У чому полягають причини особливостей поведінки та спілкування хлопчика? 2. Що можна порадити мамі?*

Завдання 4. Наташа, 13 років. Звернулася вчителька зі скаргою на зниження успішності, роздратованість, непритомність під час уроку. Із бесіди з мамою з'ясувалося, що в дівчинки було дещо прискорене статеве дозрівання — перша менструація в 11 років. Вона страждала від

надлишкової ваги — при зрості 150 см вага була 60 кг. У цьому навчальному році в школі змінився вчитель фізкультури, прийшов "молодий і суворий". Він почав глузувати з Наташиної фігури, з її низьких досягнень із фізкультури. З інших предметів дівчинка встигала на "відмінно", готувала домашні завдання по 3-4 години на день. Після зауважень учителя дівчинка вирішила "виправити фігуру", посилено зайнятися фізкультурою та дієтою. У результаті дівчинка має вагу 30 кг, припинилася менструація. Незважаючи на це, вона виконує протягом дня по 100 присідань, готує домашні завдання стоячи, обмежує себе в їжі — вживає в основному капусту й огірки, п'є чай без цукру. На вмовляння матері з'їсти що-небудь реагує гнівом або плачем. Хворою себе дівчинка не вважає, а мати не хоче показати її лікарю, "щоб не образити доньку".

При патопсихологічному обстеженні зафіксована виснажувальність психічних процесів. Обсяг і концентрація уваги не порушені, переключення утруднене. Механічне й смислове запам'ятовування успішне. Порушень мислення та інтелекту не помічається. Самооцінка висока за параметрами "розум", "характер", "товариськість"; низька за параметрами "врода" і "щастя". При виконанні методики "Минуле — сучасне — майбутнє" дівчинка описує себе в минулому як "гладку ненажеру, потвору". Зараз — "нормальну, слабку, плаксиву", у майбутньому — "струнку, вродливу, спокійну". При описуванні картин ТАТ всі описи пов'язані з проблемою їжі: персонажі годують один одного; обговорюють смачні страви. Улюбленим заняттям дівчинки є приготування страв, прикрашання столу. При дослідженні за ПДО виявлено добре виражену акцентуацію істероїдного та епілептоїдного типу.

Питання: 1. *З чим може бути пов'язане схуднення?* 2. *Яких заходів необхідно вжити?*

Завдання 5. *Андрій С., 15 років.* Звернулася мати підлітка зі скаргою на зміни в поведінці сина. Він не виходить на вулицю на прогулянку (відвідує тільки школу), практично не спілкується з друзями, відпустив довге волосся, годинами дивиться на себе в дзеркало, розглядає свої старі фотографії. При патопсихологічному обстеженні підліток виявляє певні ознаки тривожності, цікавиться метою обстеження. Поволі встановлюється довірливий контакт. Працездатність, увага й пам'ять у межах норми. При дослідженні мислення спостерігаються окремі випадки орієнтації на слабкі ознаки, доступні коригуванню. Інших викривлень мислення немає. При описуванні картин ТАТ виражена тривожність, проєкції ідей ставлення: "Вони дивляться на нього, стежать за ним, бачать, що в нього не все гаразд...".

За параметром "зовнішність" самооцінка різко занижена. Підліток упевнений у тому, що в нього "здоровенні відстовбурчені вуха", намагається приховати цей недолік. Відчуває, що всі його друзі, перехожі на вулиці звертають увагу на його вуха. При дослідженні за ПДО виявлено високий рівень сенситивно-шизоїдної акцентуації.

1. *У чому причина порушень поведінки?* 2. *Які заходи є бажаними?*

Завдання 6. *Оленка В., 12 років.* Дівчинка перебуває в райвідділку міліції, її доставлено сюди з вокзалу. За словами дівчини, це вже не перша втеча з дому. Протягом останніх двох років вона регулярно "подорожує". За цей час встигла побувати в багатьох містах країни. При психологічному обстеженні виявлено утруднену працездатність, уповільнене переключення уваги. Механічне запам'ятовування недостатнє: 4, 5, 4, 7. Порушень мислення не виявлено, інтелект у межах вікової норми. Запас шкільних знань дещо недостатній. Життєво дівчинка добре орієнтована. За результатами методики ПДО наявно виражену акцентуацію за нестійким типом, прагнення до емансипації, маскулінність. Під час бесіди дівчинка описує свою сімейну ситуацію як благополучну: є обоє батьків, молодша сестра. Батьки ставляться до Оленки доброзичливо, раніше сварили за втечі, карали, тепер тільки жаліють. Коли дівчинка відвідує школу, то встигає на "задовільно". Інтервали між втечами становлять 2-2,5 місяці. Протягом цього періоду дівчинка спокійно вчиться, допомагає вдома. Потім, за її словами, вона відчуває нестерпну нудьгу, байдужість до всього, бажання втекти. Може деякий час протривати цьому бажанню, але недовго. Утікає звичайно сама, без якихось провокуючих подій. Після "подорожі" може повернутися додому самотійно.

Питання: 3. *З чим можуть бути пов'язані порушення поведінки?* 2. *Якої допомоги потребує дівчинка?*

Завдання 7. *Марійка С., 7 років.* Дівчинку виявлено при обстеженні майбутніх першокласників перед вступом до школи. Звернула на себе увагу "хлопчачим" одягом, короткою

зачіскою. Про себе говорить у чоловічому роді: "я пішов, я зробив". За документами фактично є дівчинкою. З точки зору педіатра — здорова. У бесіді з мамою з'ясувалося, що дівчинка десь із 3-4 років називає себе "він — Мишко", вважає себе хлопчиком, грається тільки з машинами, танками, солдатиками. Будь-які спроби "перевиховання" були марними. У зв'язку із цими порушеннями дівчинка не відвідувала дитячий садок. Педіатр вважає ці прояви "дефектом виховання" й не бачить необхідності консультивання в інших спеціалістів.

При психологічному обстеженні порушень з боку психічних процесів не виявлено, запас знань відповідає віковій нормі, інтелект — *у межах норми. При самооцінці значущими параметрами є "сила", "наполегливість", "уміння битися".

1. *Яка можлива причина такого стану дівчинки?* 2. *Консультивання в яких спеціалістів є бажаним?* 3. *Як можна вирішити шкільні проблеми?*

Завдання 8. *Сергій Л., 15 років.* До психолога за консультацією звернулася мати хлопця у зв'язку з порушенням поведінки. Він здебільшого не ночує вдома, а якщо й залишається, то зовсім мало спить (3-4 години на добу), школу не відвідує. З дому почали зникати гроші, речі. Удома грубіянить, виганяє всіх зі своєї кімнати. Останнім часом мати помічає, що син сильно схуд, хоч їсть більше, ніж звичайно. Дедалі частіше з'являється додому в збудженому стані, швидко рухається, говорить. Кілька разів заявляв матері: "Я вмю поглядом пересувати предмети, зупиняти машини". До останнього року хлопець регулярно відвідував школу, вчився на "4" та "5", швидко стомлювався, скаржився на головні болі. Друзів було мало. Рік тому сім'я переїхала в інший район, у Сергія з'явилися нові друзі, з якими він не знайомить батьків.

При психологічному обстеженні виявлено виснажуваність за гіперстенічним типом. Механічне запам'ятовування утруднене. Порушень мислення не виявлено. Рівень домагань високий, нестійкий. При дослідженні за ПДО — лабільно-сенситивний тип акцентуації.

При описуванні картин ТАТ переважають проєкції переживань, пов'язаних із вживанням наркотичних речовин. У мові використовуються специфічні слова й вислови. При огляді виявлено сліди уколів по ходу вен. Із бесіди стало відомо про факти вживання ефедрону.

1. *Які, на Вашу думку, заходи необхідні в даній ситуації?*

Завдання 9. *Ігор Ч., 15 років.* Психолога викликали на консультацію в реанімаційне відділення. Ігор потрапив сюди 3 дні тому у зв'язку з отруєнням великою дозою клофеліну.

При патопсихологічному обстеженні виявлено виражену виснажуваність за гіпостенічним типом, порушення обсягу та довільної концентрації уваги. Механічне запам'ятовування недостатнє, мислення логічне, послідовне, з опорою на істотні ознаки. Самооцінка занижена за всіма показниками. Рівень домагань низький. При описуванні картин ТАТ — проєкції переживань, пов'язаних з нерозділеним коханням, неодноразові висловлювання про самогубство персонажів як про оптимальний вихід зі скрутних становищ.

При дослідженні за ПДО — виражена лабільно-психостенічна акцентуація. Із бесіди стало відомо, що спроба самогубства була реакцією на відмову коханої дівчини "підтримувати стосунки далі". Нині життя сприймається як таке, що позбавлене мети й смислу.

Питання: *У чому причина такого стану хлопця?*

Задача 10. Клієнтка: жінка 30 років, одружена, має трьох дітей, старшому з них — 10 років. Проблема, з якою вона звернулася за допомогою, — труднощі в ухваленні рішення: зберегти шлюб чи розлучитися з чоловіком, якого вона характеризує як людину, що не піклується про неї і дітей, повністю поглинуту своєю роботою, нудного й самовдоволеного. Чоловік відмовився брати участь у консультиванні, стверджуючи, що з ним усе гаразд, а лікуватися потрібно дружині, тому що це її проблема. Клієнтка стверджує, що розлучилася б негайно, якби не діти, яким, на її думку, потрібний батько. Головні її труднощі полягають у необхідності прийняття рішення: зберегти родину, тобто вибрати стабільність, незважаючи на стосунки з чоловіком, або все-таки розлучитися, тобто ризикнути, — власне кажучи, змінити своє життя. Один із прийнятних виходів вона вбачає в збереженні родини з іншим чоловіком (або чоловіками) з метою задоволення своїх емоційних і фізичних потреб.

У цьому конкретному випадку в консультанта виникає багато ціннісних питань. Однією з причин збереження шлюбу клієнтка вважає інтереси дітей. Що думає про це консультант? Що для

дітей більш важливо: мати обох батьків за умови невдалої моделі взаємин чоловіка й жінки чи краще стати свідками розлучення? Що взагалі думає консультант про шлюб, родину, розлучення, значення родини для дітей? Клієнтка говорить про позашлюбні зв'язки. Що думає консультант про їх правомірність? Корисні чи деструктивні ці зв'язки для майбутнього клієнтки? Що думає консультант про безпеку й ризик у житті людини? Від відповідей на задані питання значною мірою буде залежати і процес консультування та його результат.

Питання: *Якою має бути поведінка консультанта у наведеній вище ситуації?*

Теми презентацій (есе)

1. Практичні навички консультування в роботі практичного психолога.
  2. Психологічне консультування та соціально-педагогічний супровід.
  3. Основна проблематика звернень по психологічну допомогу.
  4. Принципи надання психологічної допомоги.
  5. Психодинамічний напрямок в психотерапії.
  6. Психоаналіз З. Фрейда.
  7. Аналітична психологія К.Г. Юнга.
  8. Гуманістичний психоаналіз Е.Фромма.
  9. Індивідуальна психологія А.Адлера.
  10. Поведінковий напрямок.
  11. Когнітивний напрямок: РЕПТ А.Елліса.
  12. Когнітивна терапія А.Бека, терапія реальністю.
  13. Екзистенційна психотерапія та консультування (логотерапія В.Франкла).
- Трансперсональна терапія С. Грофа.
14. Нейролінгвістичне програмування.
  15. Основні принципи побудови відносин з клієнтом.
  16. Структура психотерапевтичного процесу.
  17. Поняття контракту в психологічному консультуванні. Його призначення та зміст.
  18. Характеристика та особливості організації різних видів консультативного процесу.
  19. Приєднання та ведення як базові засоби консультування.
  20. Оптимальні умови консультативного процесу.
  21. Умови, необхідні для проведення психологічної консультації. Організаційний аспект.
  22. Основні етапи консультативного процесу. Різні погляди на етапність консультативного процесу.
  23. Постановка та розв'язання терапевтичного завдання. Критерії результативності консультативного процесу.
  24. Типи запитань, які використовуються в процесі психологічного консультування та критерії доцільності їх використання.
  25. Вербальні та невербальні засоби психотерапевтичної роботи.
  26. Особистість консультанта. Якості ефективного консультанта.
  27. Стилi ведення консультативної взаємодії.
  28. Взаємозв'язок між особистими та професійними якостями консультанта.
  29. Феномен переносу та контрпереносу. Його вплив на якість консультативного процесу.
  30. Поняття супер- та інтервізії, їх значення для професійної та особистісної компетентності.
  31. Засоби профілактики професійного вигорання консультанта.
  32. Кодекс професійної етики консультанта, його основні положення. Відповідальність консультанта перед клієнтом за результати психологічного консультування.
  33. Особливості побудування взаємовідносин консультанта і клієнта в ході консультації.
  34. Мета психодіагностики у складі консультативного процесу.
  35. Значення і методи інформування клієнта щодо власних особливостей.
  36. Психодіагностика як додатковий психотерапевтичний вплив на клієнта. Рекомендовані тести в різних видах консультування.

37. Вимоги до психологічного тестування в межах консультативного процесу. Вимоги до психодіагностичного інструментарію.

38. Мета, завдання та особливості консультування у ЦССМ. Взаємозв'язок психологічної консультації з іншими напрямками роботи центрів.

39. Особливості психологічного консультування в сфері освіти. Коло психолого-педагогічних проблем, які вирішує консультант в освітніх установах.

40. Цільові групи, з якими працює соціальний робітник. Види консультацій, яких потребують різні цільові групи. (професійне, сімейне, кризове, консультування по проблемам здоров'я).

41. Характеристика сімейного консультування.

42. Характеристика професійного консультування.

43. Характеристика кризового консультування.

44. Характеристика ведення консультативного процесу з психолого-педагогічних проблем.

45. Характеристика комунікативного та соціально-перцептивного консультування.

46. Характеристика консультування з проблем у ділових відносинах (коучинг).

47. Характеристика консультування з проблем особистісного розвитку клієнта.

48. Телефонне консультування як особливий вид надання психологічної допомоги..

49. Техніка безпеки консультанта при роботі з маргінальними та девіантними категоріями клієнтів.

50. Організація індивідуального та групового консультативного процесу для різних груп населення.

51. Засоби, прийоми та процедури, які може застосовувати соціальний працівник в практиці психологічного консультування та інших сферах в межах своєї професійної діяльності.

52. Поняття рапорту. Види рапорту. Значення володіння технікою рапорту в консультативному процесі.

Теми презентацій

1. Міжнародний досвід психологічного консультування дітей з обмеженими можливостями.

2. Технології та принципи психологічного консультування.

3. Психопрофілактична робота: вітчизняний та зарубіжний досвід.

4. Технології та методи психокорекції.

5. Технології та методи психологічної допомоги проблемних сімей.

6. Роль агентів соціального контролю в становленні та розвитку дитини.

7. Концепція Е. Еріксона: загальні положення.

8. Технології та методи психологічної допомоги онкохворим дітям.

9. Психоаналітична теорія З. Фрейда та аналітичну психотерапію К.Юнга: спільне та відмінне.

10. Роль Е. Фрома в психотерапії.

11. Теорія міжособистісних стосунків Г. Саллівена.

12. Концепція транзактного аналізу Е. Берна.

13. Феноменологічні та холистичні підходи в концепції К. Роджерса.

14. Релаксація: роль, зміст, особливості.

15. Символдрама як метод психотерапії.

16. Роль А. Хілла та К. Юнга в розвитку арт-терапії.

17. Арт-терапія як метод психологічного лікування.

18. Роль А. Адлера в індивідуальній психології.

19. Сугестивні методики у психологічному консультуванні.

20. Методики поведінкової терапії в роботі з різними категоріями клієнтів

21. Технології та методи використання психодрами в психологічному консультуванні.

22. Роль гештальт-терапії в роботі з різними категоріями клієнтів: вітчизняний та зарубіжний досвід.

23. Технології та методи роботи з синдромом емоційного вигорання.

4.4. Забезпечення освітнього процесу

Освітній процес забезпечують:

Технічні засоби: комп'ютер, ноутбук, проектор, інтерактивна дошка тощо.

Програмне забезпечення: Moodle-3, PowerPoint – Презентація (мультимедійна, слайдова).

1. Контроль

5.1 Проміжний контроль

Питання до контрольної роботи № 1.

1. Розкрийте зміст поняття «психологічне консультування».
2. Обґрунтуйте, посилаючись на власні міркування, твердження, що психологічне консультування може допомогти людині краще пізнати свою долю, обрати й відбутися в обраній професії як справжній фахівець, ефективніше використати власний потенціал.
3. Доведіть, що психологічне консультування є одним із провідних напрямів роботи практичного психолога не лише в школі, а й у дитячій лікарні.
4. Поясніть, чому заборона давати поради є одним із принципів психологічного консультування.
5. Назвіть відомі Вам принципи психологічного консультування.
6. Визначте роль і місце психоконсультування в психоконсультативній допомозі.
7. Сформулюйте мету психологічного консультування.
8. Розкрийте зміст поняття «анонімність».
9. Що таке «управлінське консультування».
10. Поясніть взаємозв'язок між консультуванням і психотерапією.
11. Сформулюйте найважливіші завдання при консультуванні в галузі екзистенційних та особистісних проблем підлітка.
12. Що означає усвідомлення клієнтом відповідальності за те, що з ним відбувається, як принцип консультування?
13. Що означає принцип консультування «розмежування особистих і професійних стосунків»?
14. Охарактеризуйте три можливі позиції консультанта стосовно клієнта під час консультування.
15. Розкрийте зміст понять «перенесення» і «контрперенесення».
16. Поясніть взаємозв'язок між консультуванням та іншими галузями психологічної допомоги.
17. Назвіть головні галузі психологічної консультативної допомоги.
18. Сформулюйте принципи психоконсультування.
19. Дайте визначення поняття "техніки консультативної допомоги". Як воно застосовується в психологічному консультуванні?
20. Як проявляється невербальна поведінка консультанта?
21. Назвіть причини контрперенесення. Як психолог-консультант повинен

враховувати їх у процесі психоконсультації?

22. Дайте визначення поняття "професійний етикет".

23. Визначте основні моменти прояву професійного етикету під час консультації. Як Ви ставитеся до кожного з них?

24. Як проявляється професійний етикет у вербальному й невербальному спілкуванні психолога-консультації?

25. Як Ви розумієте тезу про те, що трансформація перенесення в процесі консультації схожа на емоційний розвиток дитини?

26. Наведіть приклади, що характеризують ознаки перенесення й контрперенесення в психоконсультації.

27. Які особливості вербальної і невербальної поведінки психоконсультації?

28. Що означають поняття «підготовка», «діагноз», «планування дій», «впровадження» та «завершення»?

29. Які типові моделі поведінки та, відповідно, ролі трапляються в консультації?

30. Що означає директивна й недирективна поведінка?

31. Які основні поняття визначають процес психоконсультації?

32. Що означає директивна поведінка консультації?

33. Які підстави є основою для вибору моделі поведінки консультації?

34. Як Ви розумієте твердження, що консультація не є самоціллю; його зміст – у зміні особистісних особливостей і поведінки клієнта?

35. За яких умов перша консултативна бесіда може бути успішною?

36. Які помилки трапляються під час першої консултативної бесіди?

37. Які завдання слід вирішити на першому етапі психоконсултативної бесіди

38. Що означає поняття «етап дії»?

39. Як здійснюється орієнтування консультації в проблемах клієнта?

40. На якому етапі психологічної допомоги клієнт переводить своє нове саморозуміння та осмислення світу до простору дій, формує та формулює нові мотиви й мету, нові життєві цінності й стратеги, відчуває подив, сумніви, захоплення, упевненість у подоланні минулих перешкод, бачить вихід із ситуації і разом з тим відчуває нові сумніви, бажання підтримки, потребу зрозуміти, «що ж це зі мною було»?

41. На якому етапі здійснюється входження клієнта, збагаченого новим досвідом, до повсякденності? Наведіть приклади.

42. Які завдання необхідно вирішувати на останньому етапі психоконсультації?

43. Як Ви розумієте такий вислів: «Вчасно звільнити життєвий простір клієнта від себе – одне з професійно важливих, якщо не найважливіших, завдань психолога»?

44. Яка послідовність етапів психологічного консультації?

45. Як здійснюється прогноз перспектив у психологічному консультації?

46. Що таке консултативний контакт?

47. Визначте фізичні компоненти психологічного клімату в консултативному контакті.

48. Охарактеризуйте найважливіші ознаки консултативного контакту.

49. Як Ви розумієте твердження, що характер консултативного контакту в самому

процесі консультування залежить від теоретичної орієнтації консультанта?

50. Як має бути обладнаний кабінет для психоконсультування?
51. Як здійснюється структурування часу в психоконсультуванні?
52. Що таке загальна тривалість консультування?
53. Як вирішити проблему розташування консультанта й клієнта в просторі (дистанція, манера сидіти й т. п.)?
54. Чому щоразу клієнта краще приймати в тому самому кабінеті?
55. Що таке психологічний клімат?
56. Які емоційні компоненти психологічного клімату в консультативному контакті?
57. Як досягнути емпатії в консультуванні?
58. Що означає поняття «Щирість консультативного контакту» (конгруентність)?
59. Як ви розумієте твердження, що співпереживання консультанта клієнтові ніколи не повинне бути тотальним, а тільки частковим і тимчасовим?
60. Що означає поняття «безумовна повага до клієнта»?
61. Як Ви розумієте думку про те, що позитивне ставлення до клієнтів формується на основі самоповаги консультанта?
62. Що означає поняття «емпатичне розуміння» ?
63. Яке Ваше ставлення до твердження, що невербальну поведінку слід розглядати як особливий «ключ» до розуміння почуттів і мотивів клієнта?

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Галузь знань: 05 – Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність - 053 «Психологія»

Навчальна дисципліна – **ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ТА ОСНОВИ**

КОРЕКЦІЇ

Контрольна робота № 1.

Варіант № 0

1. Поясніть, чому заборона давати поради є одним із принципів психологічного консультування (1б.).
2. Назвіть відомі Вам принципи психологічного консультування (1б).
3. Що означає принцип консультування "розмежування особистих і професійних стосунків"?(1б).
4. Як Ви розумієте думку про те, що позитивне ставлення до клієнтів формується на основі самоповаги консультанта? (1б).
5. Що означає поняття «Щирість консультативного контакту» (конгруентність)? (1б).

Затверджено на засіданні кафедри психології Протокол № 1 від «27» серпня 2020 р.

Питання до контрольної роботи № 2.

1. Дайте визначення поняття «консультант».
2. Розкрийте сутність ролі консультанта в психоконсультативному процесі.

3. Чим зумовлена ефективність роботи психоконсультанта?
4. Які найважливіші рольові функції консультанта?
5. Обґрунтуйте власне розуміння сутності процесу консультування.
6. Що таке модель ефективного консультанта? Навіщо консультанту потрібно знати її принципові положення?
7. Чим відрізняється робота психоконсультанта від порад товариша чи друга у якійсь складній життєвій ситуації?
8. Чи може бути психоконсультантом людина, яка не вміє вирішувати власні психологічні проблеми?
9. Якими якостями повинен володіти ефективний консультант як особистість?
10. Що означає поняття «цінності консультанта»?
11. Які причини виникнення «синдрому згорання»?
12. Назвіть імена відомих Вам психоконсультантів. З'ясуйте, які їхні якості як професіоналів імпонують Вам найбільше?
13. Як Ви розумієте тезу про те, що консультант повинен бути об'єктивним, ціннісно нейтральним і не вносити в консультативні стосунки свою життєву філософію і ціннісну систему.
14. Жоден консультант не може вказувати іншій людині, як їй жити. Якщо Ви погоджуєтесь із цією думкою, то поясніть, яку ж місію відведено психоконсультанту?
15. У чому виявляється позитивний і негативний вплив професії на психоконсультанта як на людину?
16. Обґрунтуйте таку тезу: у процесі консультування ми повинні допомогти клієнтам найбільш повно виявити систему їхніх цінностей і прийняти на цій підставі самостійне рішення, яким чином вони можуть змінити свою поведінку або навіть самі цінності.
17. Поясніть, у чому виявляється негативний вплив професійної діяльності на психоконсультанта і як цьому запобігти?
18. Які риси, на Вашу думку, є головними для успішної професійної діяльності психоконсультанта?
19. Чому психоконсультантом може працювати лише людина, яка має психологічну освіту?
20. Які головні вимоги до професійної підготовки психоконсультанта?
21. Наведіть перелік етичних стандартів, дотримання яких є неодмінним обов'язком професіонала-консультанта.
22. Дайте визначення поняття «професійна етика психоконсультанта».
23. З'ясуйте суть поняття «засоби впливу психоконсультанта».
24. Поясніть, що таке техніка «порожнього стільця», розроблена в рамках гештальт-терапії?
25. Яке значення має психологічна теорія в загальному компоненті підготовки психолога-консультанта?
26. Як консультуючий психолог може розвинути професійну етику?
27. Охарактеризуйте засоби психоконсультативного впливу.
28. Як стосується синдром емоційного згорання практичного психолога.

29. Назвіть причини виникнення психоемоційних переживань, які пов'язані з професійною діяльністю соціального працівника.

30. Проаналізуйте методики оптимізації психічного стану соціального працівника. Супервізія як засіб профілактики емоційного вигорання.

31. Тестування в практиці психологічного консультування.

32. Вимоги до використання тестових методів.

33. Специфіка психодіагностичного обстеження різних вікових категорій клієнтів.

34. Перша консультація. Формула організації.

35. Страхі консультанта та їх діагностика.

36. Задачі та ТОП-помилки першої консультації.

37. Головні задачі консультанта.

38. Особистісні проблеми клієнта та визначення специфіки психологічної допомоги.

39. Необхідність діагностики на першій консультації.

40. Алгоритм проведення першої консультації.

41. Маркери ефективності першої консультації

42. Засади обговорення з клієнтом можливих варіантів організації консультативного процесу.

43. Які типові помилки можливі під час консультативної бесіди?

44. Назвіть критерії для визначення простору бесіди.

45. Як визначити часові межі бесіди?

46. Чим відрізняється інтерв'ю від інших методів роботи психолога?

47. Які чинники є суттєво важливими для проведення інтерв'ю?

48. Яку роль відіграють запитання під час проведення інтерв'ю?

49. Сформулюйте визначення бесіди як методу психологічного консультування.

50. Що повинен знати консультант для правильної просторової організації психоконсультативної бесіди?

51. Які вимоги до проведення психоконсультативної бесіди?

52. Назвіть основні етапи проведення інтерв'ю.

53. Яка роль домашнього завдання в успішному завершенні інтерв'ю?

54. Що може бути критерієм ефективності інтерв'ю?

55. Що означає адекватність контакту з клієнтом під час бесіди?

56. Дайте визначення поняття "вербальний контакт". Наведіть приклади.

57. Назвіть відомі Вам засоби невербального контакту.

58. Що означає поняття "розпитування клієнта"?

59. Які завдання другого етапу інтерв'ю?

60. Який основний зміст індивідуальної та групової роботи під час інтерв'ю?

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Галузь знань: 05 – Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність - 053 «Психологія»

Навчальна дисципліна – **ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ТА ОСНОВИ
КОРЕКЦІЇ**

Контрольна робота № 2.

Варіант № 0

1. Охарактеризуйте маркери ефективності першої консультації (1б.).
2. Засади обговорення з клієнтом можливих варіантів організації консультативного процесу(1б.).
3. Які типові помилки можливі під час консультативної бесіди? (1б.).
4. Як визначити часові межі бесіди? (1б.).
5. Чим відрізняється інтерв'ю від інших методів роботи психолога? (1б.).

Затверджено на засіданні кафедри психології Протокол № 1 від «27» серпня 2020 р.

Питання до контрольної роботи № 3.

1. Які стратегії роботи консультанта залежно від причин звернення клієнтів?
2. Як Ви розумієте твердження, що гарантією активності клієнта найчастіше є наявність партнера - того, з ким можна було б робити щось разом і, отже, не просто цікаво жити, а й ще бути для когось потрібним і цікавим?
3. Що означає поняття " конкретизація проблемної ситуації" ?
4. Які переживання батьків серйозно ускладнюють їхні взаємини з дітьми, мимоволі перетворюючи їх на тиранів, що обмежують свободу своєї дитини?
5. Які проблеми батьків і дітей не підлягають психологічному консультуванню?
6. Що означає поняття "відчуття своєї батьківської некомпетентності" ?
7. Що означає поняття "відчуття провини батьків перед дитиною"?
8. Чи варто консультантові ставити клієнту такі запитання: "А чому Вас так хвилюють труднощі Вашої дитини?"
9. Яку стратегію й тактику слід використати консультанту для того, щоб допомогти клієнту замислитися над власним життям і своїми бажаннями, почати діяти, відчувати себе активним і потрібним?
10. Як Ви розумієте твердження, що переживання батьками провини перед дитиною найчастіше збільшується через страхи й переживання власної непотрібності?
11. Що можна зробити, якщо за консультуванням звертається літня людина з приводу різкої зміни соціальних обставин, коли тисячі людей раптом зрозуміли, що те, чому вони роками служили, у що вірили, власне, було неправдою; часу ж прожити життя по-іншому майже не залишилося?

12. Які проблеми консультування називаються спеціальними і чому?
13. Наведіть приклади консультування клієнтів із спеціальними проблемами.
14. Які особливості консультування тривожних клієнтів?
15. Що означає поняття "логотерапія"?
16. Які особливості консультування клієнтів з фобіями й страхом?
17. Як здійснюється структурування часу психоконсультування?
18. Які особливості консультування тривожних клієнтів?
19. Які особливості консультування при реакціях страху й фобіях?
20. Які особливості консультування вороже налаштованих та агресивних клієнтів?
21. Які особливості консультування "невмотивованих клієнтів"?
22. Які особливості консультування клієнтів, які мають підвищені вимоги?
23. Що є підставою для рекомендації консультанта звернутися клієнту до фахівця іншого профілю?
24. Які особливості консультування при переживанні провини?
25. Які особливості консультування клієнтів, які плачуть?
26. Які особливості консультування істеричних особистостей?
27. Які особливості консультування істеричних особистостей?
28. Які особливості консультування obsесивних особистостей?
29. Які особливості консультування при параноїдальних розладах?
30. Які особливості консультування шизоїдних особистостей?
31. Які особливості консультування асоціальних особистостей?
32. Які особливості консультування при алкоголізмі?
33. Які симптоми визначення вад саморегуляції? Наведіть приклад.
34. Що повинен знати консультант про медичні показники стану здоров'я клієнта з вадами саморегуляції?
35. Які принципи етики поведінки психолога мають проявитися в консультуванні клієнтів з вадами саморегуляції?
36. Які особливості консультування клієнтів із психосоматичними розладами?
37. Які особливості консультування клієнтів із депресією і суїцидними намірами?
38. Які особливості консультування при суїцидних намірах?
39. Які особливості консультування шизоїдних особистостей?
40. Які особливості консультування асоціальних особистостей?
41. Які особливості консультування при алкоголізмі?
42. Які особливості консультування людей при переживанні втрати?
43. Які особливості консультування при сексуальних проблемах?
44. Які важливі принципи слід враховувати консультанту в роботі з помираючим?
45. Які умови повинен забезпечити консультант для консультації клієнтів у кризових станах?
46. Що є небажаним у консультативному спілкуванні з клієнтом у кризовому стані?
47. Які особливості психоконсультативної бесіди з клієнтом у кризовому стані?
48. Що слід розуміти під типологією подружніх проблем? Наведіть короткий перелік.
49. Які причини звернення подружньої пари в консультацію?

50. На які критерії слід звернути увагу, структуруючи подружні проблеми?
51. Назвіть два варіанти приходу подружжя в консультацію.
52. Які переваги роботи з подружжям?
53. Які проблеми пов'язані із цим варіантом приходу клієнтів у консультацію?
54. Охарактеризуйте стратегії проведення прийому подружньої пари.
55. Які вимоги до психоконсультативної роботи з подружньою парою?
56. Чи доцільним є використання домашніх завдань при роботі з подружжям?
57. Яка тривалість роботи з подружньою парою?
58. Що повинен знати консультант про особливості організації психоконсультування подружжя?
59. Які особливості спільної роботи подружжя під час консультування?
60. У чому полягає необхідність індивідуального психоконсультування подружжя?
61. Що повинен знати консультант про особливості переживання розлучення з партнером?
62. Які існують труднощі взаєморозуміння в проблемах подружжя?
63. У чому полягають особливості організації психоконсультативної роботи з одним із клієнтів - членом подружжя?
64. Які методи використовуються в психоконсультуванні для залучення іншого члена подружжя до співпраці?
65. За яких обставин консультант може бути ініціатором окремих зустрічей з членами подружньої пари?
66. Які методи психоконсультативного впливу в індивідуальному консультуванні?
67. Яка мотивація найчастіше спонукає подружжя звертатися до консультанта?
68. Що означає поняття "ідея рівної участі й рівної відповідальності консультанта" в індивідуальних розмовах з клієнтами?
69. На які обставини має посилається консультант у роботі з кожним із членів подружньої пари?
70. Що може стимулювати зміни в поведінці одного з членів подружжя?
71. Які причини можуть лежати в основі звернень одного з членів подружжя до психоконсультації?
72. Які особливості консультування при роботі з подружньою парою?
73. У чому сутність організації роботи з одним із членів подружжя?
74. Які особливості консультування подружжя з приводу сексуальних проблем?
75. Що означає поняття "страх самотності"?
76. Як вирішується під час консультування проблеми дітей?
77. Які особливості консультування "винуватця розриву" ?
78. Що означає поняття "реорганізація стосунків із партнером" ?
79. Які методи консультування вирішують проблему "знецінювання партнера" ?
80. Як Ви розумієте одиничність кохання, що ускладнює розлучення з партнером?
81. Як Ви розумієте термін "безумовна любов"?
82. Які труднощі взаєморозуміння переживають клієнти, що розлучаються, під час психоконсультування?

83. Які особливості консультування в ситуації підозри в зраді, що є не очевидною, а лише передбачуваною клієнтом?

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Галузь знань: 05 – Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність - 053 «Психологія»

Навчальна дисципліна – **ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ТА ОСНОВИ
КОРЕКЦІЇ**

Контрольна робота № 3.

Варіант № 0

1. Які принципи етики поведінки психолога мають проявитися в консультуванні клієнтів з вадами саморегуляції? (1б.).
2. Які особливості консультування клієнтів із психосоматичними розладами? (1б.).
3. Які особливості консультування клієнтів із депресією і суїцидальними намірами? (1б.).
4. У чому сутність організації роботи з одним із членів подружжя? (1б.).
5. Які особливості консультування подружжя з приводу сексуальних проблем? (1б.).

Затверджено на засіданні кафедри психології Протокол № 1 від «27» серпня 2020 р.

Питання до контрольної роботи №4.

1. Основні положення психотерапії кататимного переживання образів.
2. Методика і техніка проведення символдрами.
3. Стандартні мотиви основного ступеня символдрами.
4. Режисерські принципи основного ступеня.
5. Показання та протипоказання для застосування методів основного ступеня символдрами.
6. Стандартні мотиви і психотерапевтичні техніки середнього ступеня.
7. Історія виникнення психодрами як психотерапевтичного методу.
8. Сутність методу психодрами.
9. Компоненти психодрами.
10. Техніки психодрами.
11. Історичний аспект арт-терапії.
12. Сутність поняття “арт-терапія”.
13. Лялькотерапія
14. Казкотерапія.
15. Пісочна терапія.
16. Кольоротерапія
17. Сміхотерапія.

18. Кінезотерапія
19. Терапія мистецтвом.
20. Використання музики в лікувальних цілях.
21. Танцювальна терапія.
22. Психогімнастика.
23. Основні напрями ігрової терапії.
24. Функції ігрової терапії та ігротерапевта.
25. Побудова ігрового заняття.

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Галузь знань: 05 – Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність - 053 «Психологія»

Навчальна дисципліна – **ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ТА ОСНОВИ
КОРЕКЦІЇ**

Контрольна робота № 4.

Варіант № 0

1. Стандартні мотиви основного ступеня символдрами (2б.).
2. Техніки психодрами (2б.).
3. Побудова ігрового заняття (1б.)

Затверджено на засіданні кафедри психології Протокол № 1 від «27» серпня 2020 р.

Питання до контрольної роботи (заочна форма)

Теоретичні питання

1. Мета, завдання та сфери психологічного консультування.
2. Психологічне консультування, психологічна корекція й психотерапія.
3. Принципи психологічного консультування.
4. Роль і місце консультанта в консультуванні.
5. Модель ефективного консультанта.
6. Важливі постулати кваліфікованого психологічного консультування й психотерапії (K.Schneider).
7. Система цінностей консультанта.
8. Вплив професійної діяльності на особистість консультанта. «Синдром згорання» в професійній діяльності консультанта.
9. Професійна підготовка, кваліфікація, функції та етика консультанта.
10. Засоби впливу консультанта. Комунікативні техніки.
11. Професійний етикет.
12. Вербальна й невербальна поведінка консультанта.

13. Фази психоконсультування.
14. Стадії моделі змін особистості К.Левіна.
15. Структурування процесу: перша зустріч.
16. Технологія проведення бесіди.
17. Етапи процесу психоконсультування та прогноз перспектив.
18. Типові помилки консультативної бесіди.
19. Психоконсультативна бесіда. Організація психоконсультативної бесіди.
20. Вербальний контакт з клієнтом під час бесіди. Невербальний контакт з клієнтом під час бесіди.
21. Гіпотези в психологічному консультуванні.
22. Завершення бесіди з клієнтом.
23. Інтерв'ю як метод психологічного консультування.
24. Визначення консультативного контакту.
25. Психологічний клімат. Фізичні компоненти психологічного клімату.
26. Значення конгруентності, емпатії, поваги до клієнта у встановлення довіри між клієнтом та консультантом.
27. Умови фізичного перебування разом з клієнтом консультанта. Емоційні компоненти психологічного клімату.
28. Консультування тривожних клієнтів.
29. Консультування при реакціях страху та фобіях.
30. Консультування вороже налаштованих та агресивних клієнтів.
31. Консультування істеричних особистостей.
32. Консультування obsesivних особистостей.
33. Консультування при параноїдальних розладах.
34. Консультування шизоїдних особистостей.
35. Консультування асоціальних особистостей.
36. Консультування при алкоголізмі.
37. Консультування клієнтів із депресією і суїцидальними намірами.
38. Консультування людей при переживанні втрати (смерті) близької людини.
39. Консультування подружжя.
40. Переживання втрати при розлученні.

Ситуаційні задачі

1. **Ситуаційна задача.** Хлопчику Антону 12 років. Він байдуже ставиться до навчання, виконання домашніх завдань, хоча здатності вчитися у нього є. У молодшій школі він встигав добре, мама завжди допомагала йому виконувати домашні завдання. Зараз у мами на це не вистачає часу. Мотив звернення матері за консультацією такий: як зробити так, щоб хлопчик навчався самостійно, був зацікавлений в хороших шкільних оцінках?

2. **Ситуаційна задача.** До психолога звернувся чоловік зі своєю жінкою. Чоловік пояснює, що у його жінки алкогольна залежність, яка сталася на фоні втрати близької людини, таким чином, вона «запиває» своє горе. Жінка розуміє масштаби цієї проблеми, але сама із підтримкою чоловіка не може справитись. Які особливості цього консультування? Як діяти в цій ситуації, що повинен робити психолог і які методики використовувати?

3. **Ситуаційна задача.** Маринка навчається в 1-му класі. Вона вміє читати, писати, любить танцювати, співати, декламувати. Мама пишається нею, а Маринка – сама собою. Якось, йдучи додому разом з мамою, дівчинка сказала: «Вчителька мене не любить, не хвалить. Мені дають завдання складніші, ніж іншим, щоб я не знала як відповісти. У дитячому садку було краще». Назвіть можливі причини, які вплинули на відносини Маринки з учителем. У чому різниця взаємовідносин у системі «дитина-педагог» у дитячому садочку і школі? Що не врахував педагог у роботі із Маринкою?

4. **Ситуаційна задача.** До шкільного психолога вчителька привела семирічного першокласника Сергія з проханням перевірити пам'ять учня, так як він нічого не пам'ятав. Вчителька з занепокоєнням говорила про те, що дитина не в змозі запам'ятати, що задали додому. Вдома він завжди говорить батькам, що не пам'ятає, що задавали, і вони дізнаються завдання у інших дітей (в цей період навчання першокласники ще не записували домашнє завдання). На уроці ж він відповідає, що не пам'ятає, що вчив вдома. Що повинен з'ясувати психолог в першу чергу?

5. **Ситуаційна задача:** 9-річна учениця музичної школи має хороші здібності, сама пробує писати музику. Але під час занять за фактом (фортепіано) поводить себе неадекватно. У відповідь на зауваження вчителя або прохання виправити помилки може зовсім перестати грати і сидіти, насупившись або продовжувати грати, не звертаючи уваги на те, що говорить педагог. Що робити вчителю в таких випадках? Як вести себе з такою дитиною?

6. **Ситуаційна задача:** Під час першої консультації клієнт поглиблюється у деталі всіх своїх проблем, не здатен виділити головну тему, з якою хоче працювати, або стверджує, що найбільше його турбує одна проблема, а говорить найчастіше про іншу. Про що це свідчить та що потрібно зробити консультанту?

7. **Ситуаційна задача:** Після попереднього відбору на посаду кандидата завідувача залишилося два претенденти: жінка 35 років і чоловік 40 років. Жінка – виражений екстраверт – контактна та життєрадісна, хороший спеціаліст, володіє трьома іноземними мовами, але відрізняється деякою побіжністю у судженнях та поспішністю у діях. Чоловік – інтроверт – типовий кабінетний вчений, добре знає свою справу, володіє іноземними мовами, але він відчуває деяку напругу під час чисельних контактів із сторонніми людьми і важко сприймає часту зміну ситуацій. У цілому ж обидва відповідають вакантним посадам. Як краще розподілити посадові функції між означеними кандидатами для оптимального використання їхніх можливостей?

8. **Ситуаційна задача:** До психолога звернулася мати, яка не знає як розповісти доньці про смерть її рідної бабусі, з якою вона була дуже близька. У дитини зараз перехідний вік і мати не знає як правильно підібрати слова, щоб не зашкодити дитині. Які рекомендації можете надати матері в такій ситуації, які методики будите використовувати проводячи з дитиною психотерапію, якщо вона знадобиться в ході консультування?

9. **Ситуаційна задача:** На консультації з проблемою сексуального характеру психолог розуміє, що ті поняття, які присутні у житті клієнта не збігаються з його власними та й взагалі йому можливо складно обговорювати відверті сексуальні проблеми, йому складно не критикувати клієнта. Що залишається консультантові в цій ситуації, як він має

себе повести? Які «істини» він порушує? Якими правилами необхідно керуватись при консультуванні сексуальних проблем?

10. Ситуаційна задача: Страховий агент, який отримав кілька відмов підряд на свої пропозиції зі страхування майна, не тільки вирішив кинути свою роботу, але й і впав у депресію. Друг порадив йому звернутися до психолога. Що може зробити психолог-консультант у цьому випадку? Які методи психологічного консультування тут можна використати?

11. Ситуаційна задача: Консультант на психотерапії стикається з тим, що клієнт йому явно недовіряє, іноді ставиться вороже, помічає, що клієнт його постійно ніби перевіряє на предмет довіри до нього. Але водночас не припиняє приходити на консультації. Консультант знає, що така поведінка типова для клієнта в його повсякденному житті, але не був готовий до того, що це може бути присутнім і в їхніх «стосунках». З чим це може бути пов'язано? Як психологові налагодити потрібний контакт аби успішно вести клієнта?

12. Ситуаційна задача: До психолога-консультанта на прийом прийшла симпатична клієнтка. Під час прийому психолог неодноразово намагався неусвідомлено сподобатися клієнтці, чітко підбирав слова та фрази, які говорив їй. Згодом консультант почав все частіше змінювати положення своїх рук, ніг і поводив себе досить не спокійно. Завершивши консультацію, психолог усвідомив, що багато інформації він не запам'ятав та загалом був досить не уважним. Який процес виник під час консультування і заважав психологу? Що стало причиною виникнення цього процесу? Які можуть бути подальші дії консультанта?

13. Ситуаційна задача: До психолога звернувся чоловік, який постійно розпочинає стосунки з різними жінками, проте всі стосунки закінчуються дуже швидко і ініціатором розриву завжди був сам клієнт. Він вже втомився від такої непостійності, але сам не знає чому так себе поводить і нічого не може з цим вдіяти. Як повинен діяти психолог у даній ситуації? Що могло зумовити таку поведінку та як поведінка впливає на його стосунки з жінками?

14. Ситуаційна задача: До психолога звернувся чоловік 45-ти років, що балотувався на вибори до Верховної Ради і програв ці вибори. На передвиборчу кампанію було витрачено багато сил, коштів і часу. Він був налаштований тільки на перемогу і не міг уявити такого, що він може програти. Оскільки його надії не справдилися, він відчув себе спустошеним, загубив орієнтири у житті, впав у депресію.

Проясніть психологічну ситуацію, що склалася. Які додаткові відомості необхідно отримати про особистість клієнта для успішної консультації? Які психологічні консультативні методи можна використати у цьому випадку, щоб допомогти клієнту впоратися з проблемами, зокрема, з депресією?

15. Ситуаційна задача: Які комунікативні техніки Ви використаєте, якщо під час першого психологічного консультування виникне мовчання? Які прийоми реагування застосуєте, якщо клієнт буде продовжувати мовчати?

16. Ситуаційна задача: Існують певні питання та проблеми, що в сукупності характеризують професійний етикет поведінки психолога-консультанта й загальну атмосферу ситуації. Це потрібно обговорити з клієнтом на першому психологічному консультуванні, Які саме питання Ви обговорите з клієнтом спочатку і чому?

17. **Ситуаційна задача:** Клієнт проходить терапію вже декілька місяців проходить терапію і раптом заявляє психотерапевту, що він закоханий в нього. Клієнт просить про особисту зустріч і переконує терапевта, що якщо вони матимуть інтимні стосунки це ніяк не вплине на подальшу психотерапію.

Я повинен поводити себе спеціаліст у даній ситуації? Чого робити не можна ні в якому випадку?

18. **Ситуаційна задача:** Під час консультації подружньої пари жінка скаржиться на байдужість свого чоловіка. Стверджує, що вона вкладає всю себе в родину. Ніякої віддачі та підтримки не отримує. Інтерес чоловіка до неї зник. У жінки апатія. Дуже багато енергії вклала в родину, ресурсів не залишилося для взаємодії з оточенням і з собою.

Сформулюйте конкретні запитання, відповідаючи на які жінка зробить та усвідомить висновки щодо моделі своєї поведінки.

19. **Ситуаційна задача:** Клієнткою є дівчина 21 року яка живе з батьками. І не дивлячись на те що вона вже самостійно заробляє, має стосунки і вже "начебто не маленька дівчинка", дівчина потерпає від гіперопіки збоку своєї матері. Відторгнення опіки, мати сприймає як нелюбов та невдячність до неї.

Як психолог має працювати у даній ситуації? Як необхідно поводити себе дівчині?

20. **Ситуаційна задача:** Під кінець першої консультації консультант бажає дізнатися ставлення клієнта до процесу, його висновки, та зрозуміти, з чим він йде. Які маркери ефективності необхідно застосувати консультанту та які питання до них входять?

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Галузь знань: 05 – Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність - 053 «Психологія»

Навчальна дисципліна – **ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ТА ОСНОВИ
КОРЕКЦІЇ**

Контрольна робота

Варіант № 0

1. Умови фізичного перебування разом з клієнтом консультанта. Емоційні компоненти психологічного клімату (3б.).

2. Консультування тривожних клієнтів (3б.).

3. **Ситуаційна задача:** До психолога звернувся чоловік, який постійно розпочинає стосунки з різними жінками, проте всі стосунки закінчуються дуже швидко і ініціатором розриву завжди був сам клієнт. Він вже втомився від такої непостійності, але сам не знає чому так себе поводить і нічого не може з цим вдіяти. Як повинен діяти психолог у даній ситуації? Що могло зумовити таку поведінку та як поведінка впливає на його стосунки з жінками? (4б.)

Затверджено на засіданні кафедри психології Протокол № 1 від «27» серпня 2020 р.

5.2 Підсумковий контроль (іспит)

Перелік питань підсумкового контролю

1. Мета й завдання психологічного консультування.
2. Сфери застосування психологічного консультування та корекції.
3. Психологічне консультування, психологічна корекція й психотерапія.
4. Принципи психологічного консультування.
5. Роль і місце консультанта в консультуванні.
6. Модель ефективного консультанта.
7. Важливі постулати кваліфікованого психологічного консультування й психотерапії (К.Schneider).
8. Система цінностей консультанта.
9. Вплив професійної діяльності на особистість консультанта.
10. «Синдром згорання» в професійній діяльності консультанта.
11. Професійна підготовка, кваліфікація, функції та етика консультанта.
12. Засоби впливу консультанта.
13. Комунікативні техніки.
14. Професійний етикет.
15. Вербальна й невербальна поведінка консультанта.
16. Перенесення. Риси перенесення в консультуванні.
17. Контрперенесення в консультуванні й психотерапії.
18. Фази психоконсультування.
19. Стадії моделі змін особистості К.Левіна.
20. Структурування процесу: перша зустріч.
21. Технологія проведення бесіди.
22. Етапи процесу психоконсультування та прогноз перспектив.
23. Типові помилки консультативної бесіди.
24. Психоконсультативна бесіда.
25. Організація психоконсультативної бесіди.
26. Вербальний контакт з клієнтом під час бесіди.
27. Невербальний контакт з клієнтом під час бесіди.
28. Гіпотези в психологічному консультуванні.
29. Завершення бесіди з клієнтом.
30. Інтерв'ю як метод психологічного консультування.
31. Визначення консультативного контакту.
32. Психологічний клімат.
33. Фізичні компоненти психологічного клімату.
34. Значення конгруентності, емпатії, поваги до клієнта у встановлення довіри між клієнтом та консультантом.
35. Умови фізичного перебування разом з клієнтом консультанта.
36. Емоційні компоненти психологічного клімату.
37. Доцільність тестування під час психологічного консультування.

38. Вимоги до використання тестових методів.
39. Специфіка психодіагностичного обстеження клієнтів раннього віку.
40. Специфіка психодіагностичного обстеження клієнтів дошкільного віку.
41. Специфіка психодіагностичного обстеження клієнтів молодшого шкільного віку.
42. Специфіка психодіагностичного обстеження клієнтів підліткового віку.
43. Специфіка психодіагностичного обстеження клієнтів юнацького віку.
44. Специфіка психодіагностичного обстеження клієнтів віку старості.
45. Проблеми консультування батьків.
46. Корекція позиції батьків стосовно дитини.
47. Корекція стосунків батьків і дитини.
48. Консультування батьків із приводу проблем і складностей у житті дитини.
49. Консультування батьків із приводу їхніх власних проблем.
50. Проблеми дорослих, які лежать в основі звернень до консультанта та стратегії роботи з ними.
51. Консультування тривожних клієнтів.
52. Механізми психологічного захисту для зменшення тривожності.
53. Консультування при реакціях страху та фобіях.
54. Консультування вороже налаштованих та агресивних клієнтів.
55. Особливості консультування «невмотивованих клієнтів».
56. Консультування клієнтів, які мають підвищені вимоги.
57. Консультування при переживанні провини.
58. Особливості консультування клієнтів, які плачуть.
59. Характеристика поведінки істеричної особистості.
60. Консультування істеричних особистостей.
61. Прояви obsесивно-компульсивного синдрому та типові особливості стилю obsесивної особистості.
62. Консультування obsесивних особистостей.
63. Консультування при параноїдальних розладах.
64. Особливості шизоїдної особистості. Причини звернень до консультанта.
65. Консультування шизоїдних особистостей.
66. Асоціальність як психічний розлад. Специфіка асоціальної особистості.
67. Консультування асоціальних особистостей.
68. Сучасні підходи до трактування алкоголізму. Причини та чинники алкоголізму.
69. Особистісні особливості алкоголіка.
70. Консультування при алкоголізмі.
71. Консультування при сексуальних проблемах.
72. Психосоматичний клієнт: психологічні особливості.
73. Консультування клієнтів із психосоматичними розладами.
74. Депресія. Характерні риси депресивної особистості.
75. Консультування клієнтів із депресією і суїцидальними намірами.
76. Особливості консультування при суїцидальних намірах.
77. Консультування людей при переживанні втрати (смерті) близької людини.

78. Переживання втрати при розлученні.
79. Особливості бесіди з людиною, яка помирає.
80. Актуальні проблеми консультування подружніх пар.
81. Особливості консультування подружньої пари
82. Організація роботи з подружньою парою.
83. Організація роботи з одним із членів подружжя.
84. Причини звернення чоловіка й дружини в консультацію.
85. Тривалість роботи з подружньою парою.
86. Консультування подружжя з приводу сексуальних проблем.
87. Індивідуальне психоконсультування подружжя.
88. Переживання розлучення з партнером.
89. Труднощі взаєморозуміння.
90. Консультації при розлученні.

Чорноморський національний університет ім.Петра Могили
Рівень вищої освіти– перший (бакалаврський)
Галузь знань: 05 – Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність: 053 «Психологія»
Освітня програма «Психологія»

Навчальна дисципліна
**ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ
ТА ОСНОВИ КОРЕКЦІЇ**

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ №0

1. Мета й завдання психологічного консультування (13 балів).
2. Визначення консультативного контакту в психологічному консультуванні (13 балів).
3. Прояви obsесивно-компульсивного синдрому та типові особливості поведінки obsесивної особистості (14 балів) .

Затверджено на засіданні кафедри психології. Протокол № 1 від 27. 08. 2020року

Завідувач кафедри
Екзаменатор

І.П. Лисенкова
І.В. Астремська

Вся робота студента за період вивчення курсу оцінюється у 100 балів максимум. Сума 90 балів і вище оцінюється оцінкою «відмінно», 75-89 – «добре», 60-74 – «задовільно». Загальна кількість балів визначається за формулою: $100=60+40$ (іспит). До екзамену студент має змогу набрати 60 максимальних балів.

Студент здає індивідуальні завдання на перевірку відповідно до планових термінів їх виконання. На екзамені студент може отримати додаткові запитання за змістом його індивідуальних завдань.

Екзаменаційний білет складається з 3 питань. Питання екзаменаційного білету оцінюється у 13, 13 і 14 балів відповідно (1,2-теоретичні питання, 3-практично орієнтоване питання). При відмінному складанні екзамену студент отримує 40 балів. Якщо проходження підсумкового контролю оцінюється добре або задовільно, то бали виставляються в залежності від правильності відповідей на одне з трьох запитань білету. Максимальна сума 60 балів може бути зарахована до загальної суми балів тільки за умов успішного складання іспиту.

6.Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Денна форма

7 семестр

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Опитування на семінарських заняттях (15 * 5)	75
2	Розв'язання психологічної задачі в ході дискусії	5
3	Вправи «Зустріч клієнта», «Визначення сеттінгу та концептуалізації проблеми, проектування інтервенцій» (2*5)	10
4	Написання контрольної роботи (2 роботи)	10
	Всього	100

8 семестр

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Опитування на семінарських заняттях (7*5)	35
2	Проведення консультативної вправи за проблемою клієнта	5
3	Написання контрольної роботи (2 КР)	10
4	Презентація/есе	10
	Іспит	40
	Всього	100

Заочна форма (12 триместр)

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Опитування на семінарських заняттях (7 * 5)	35
2	Розв'язання психологічної задачі (2*5)	10
3	Вправи «Зустріч клієнта» або «Визначення сетінгу та концептуалізації проблеми, проектування інтервенцій»	5
4	Написання контрольної роботи	10
	Екзамен	40
	Всього	100

1. Відповіді на групових. Всього для студентів денної форми, навчальним планом передбачено у 7 семестрі 15 групових занять, у 8 семестрі – 8 (оцінюються 7 занять максимум в 35 балів). Відповідь на занятті оцінюється максимум в 5 балів.

На заочній формі 7 групових занять оцінюються за 5-бальною системою, тому максимальна кількість балів може бути 35.

2. Розв'язання психологічної задачі в ході дискусії. Вірна концептуалізація випадку та механізмів захисту, теоретичне обґрунтування запропонованих інтервенцій та прогнозу перспектив оцінюється у максимальну кількість балів -5.

На заочній формі для кожного варіанта пропонується 2 задачі, які оцінюються за 5-бальною системою в 10 максимально балів.

2. Проведення вправ: «Зустріч клієнта», «Визначення сетінгу та концептуалізації проблеми, проектування інтервенцій». Максимальна оцінка за проведення кожної вправи – 5 балів.

На заочній формі під час практичних занять на вибір пропонується одна вправа, самоаналіз проведення якої здається в письмовій формі (Moodl-3) і оцінюється в 5 балів максимально.

4. Проведення консультації за проблемою клієнта. Вірна концептуалізація випадку та механізмів захисту, теоретичне обґрунтування запропонованих інтервенцій та прогнозу перспектив оцінюється у максимальну кількість балів -5.

5. Підготовка презентації з будь-якої теми курсу або теми на власний вибір. Максимальна кількість балів – 10.

6. Підготовка до написання контрольних робіт. Максимальна кількість балів – 5.

Контрольна робота (підсумкова для заочної форми навчання). Складається з трьох питань, два з яких теоретичні, одне-ситуаційна задача. Проводиться як підсумкова за всім змістом дисципліни на заочній формі навчання та максимально оцінюється в 10 балів (дивись зразок варіанту).

Під час вивчення курсу «Психологічне консультування та основи корекції» застосовується наступна **система оцінки роботи студентів:**

Оцінювання відбувається за такими формами контролю:

1. Оцінювання роботи та знань студентів здійснюються протягом семестру в усній формі під час участі студентів на семінарських і практичних заняттях за переліком питань до семінарських занять і питань для самоконтролю. Максимальна оцінка за участь на таких заняттях складає 5 балів. Сумарна оцінка за участь студентів на семінарських і практичних заняттях має бути 75 балів у 7 семестрі та 40 балів у 8 семестрі.

2. Написання двох контрольних робіт за вивченими темами, що виносяться на контроль. Максимальна оцінка за виконання однієї роботи складає – 5 балів. Сумарна максимальна оцінка за дві контрольні роботи – 10 балів.

3. Проведення консультативної вправи за проблемою клієнта оцінюється в 5 балів.

4. Розв'язання психологічної задачі в ході дискусії оцінюється в 5 балів.

5. Відпрацювання вправ «Зустріч клієнта», «Визначення сеттінгу та концептуалізації проблеми, проектування інтервенцій» оцінюється в 5 балів максимально.

6. Презентація/ есе за вибором студента оцінюються максимально 5 балами.

7. Підсумковий контроль знань проводиться у вигляді іспиту. Максимальна оцінка за складання іспиту – 40 балів.

Опитування на семінарах включає в себе: опитування по будь-якому питанню, винесеному на семінарське заняття (за вибором викладача), відповідь на питання інших студентів, відповідь на питання для повторення (з тем, що було вивчено раніше), вирішення ситуаційних завдань (*проведення консультативної вправи за проблемою клієнта, розв'язання психологічної задачі в ході дискусії*) з необхідною аргументацією та посиланням на джерела літератури. Викликаються 8-10 студентів, які повинні дати відповіді на запитання. Максимальна кількість балів може бути виставлена студентам, підготовленим до відповідей на усі питання теми.

Оцінюючи відповідь, викладач керується такими критеріями, як: правильність відповідей на питання, повнота і конкретність відповіді, ступінь використання наукових і нормативних джерел, уміння пов'язати теорію з практикою, логіка і аргументованість викладу думок, культура мови.

Опитування на групових заняттях – форма контролю, яка дозволяє оцінити вміння студентів самостійно опрацьовувати матеріал та викладати його, відповідати на запитання викладача та колег. Максимальна оцінка за відповідь на семінарському занятті – 5 балів.

Критеріями для оцінювання виступають:

Оцінка 5 балів ставиться у випадку:

- студент вільно володіє, визначеними програмою, знаннями й уміннями;
- правильно і в достатній кількості добирає необхідні для відповіді факти;
- висловлює власне ставлення до навчального матеріалу;
- відповідь чітка і завершена;
- мова добра.

Оцінка 4 балів ставиться у відповідності з попередніми вимогами, але:

- студент має незначні ускладнення при використанні визначених програмою знань і умінь;
- при доборі фактів припускається незначних помилок;

- власне ставлення студентом висловлюється, але в аргументації зустрічаються окремі неточності;

- мова добра.

Оцінка 2-3 бали ставиться в такому випадку:

- студент користується лише окремими знаннями й уміннями;
- порушує логіку викладу;
- відповідь недостатньо самостійна;
- аргументація слабка;
- є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу та висновках;
- мова спрощена.

Оцінка 0-1 бали ставиться в разі незнання більшої частини матеріалу, відсутності будь-якої логіки викладу, а саме:

- студент не володіє необхідними для здійснення завдання уміннями;
- основного фактичного матеріалу не знає.

Контрольна робота може включати в себе теоретичні питання і творчі завдання. Відповідь на теоретичне питання повинна повністю його розкривати, але разом з тим бути лаконічною.

КР має відображати отримані студентом теоретичні та практичні знання під час лекцій та семінарських занять, а також результати самостійного опрацювання літератури. Використання конспекту або додаткової літератури під час виконання КР забороняється. Порушення цього правила приведе до зниження оцінки або до повторного виконання даного завдання індивідуально під час консультацій.

При виконанні контрольної роботи студентом обов'язковими є зазначення ним свого прізвища та номера варіанта. При невиконанні цієї вимоги робота оцінюється в 0 балів, оскільки немає можливості встановити її результати. Після перевірки КР та оголошення її результатів студентам надається можливість ознайомитись з власними роботами та завданнями для них, і при необхідності оспорити результати контрольної роботи.

Оцінка роботи здійснюється на підставі критеріїв: 1) повноти виконання завдань; 2) послідовності виконання завдань; 3) правильності відповідей; 4) акуратності виконання.

Підготувати та захистити презентацію/есе. Захист передбачає написання есе з теми, обраної студентом та презентацію його змісту. Захист здійснюється в усній формі на семінарському занятті (10 хв.). Структура доповіді: 1) тема роботи; 2) актуальність обраної проблеми; 3) основний зміст; 4) висновки. Доповідачу можуть бути задані питання з боку студентів і викладача. *Оцінюється повнота доповіді, правильність оформлення письмової роботи та повнота наданих відповідей на запитання.*

Критеріями оцінювання виступають: 1) повнота розкриття теми роботи (50%, 5 балів); 2) опора на першоджерела відповідно до теми роботи (30%, 3 балів); 3) дотримання вимог до структури роботи та технічного оформлення (20% 2 бали).

Підготувати презентацію. Захист презентації передбачає презентацію повного змісту лекційного матеріалу у форматі Power Point. Захист здійснюється в усній формі на семінарському занятті (10 хв.). *Оцінюється повнота та наочність презентації.*

Критеріями оцінювання презентації виступають:

- усний захист презентації на семінарському занятті – виступ та відповіді на питання. Критерії захисту аналогічні критеріям опитування на групових заняттях (50%);
- повнота розкриття матеріалу у презентації з дотриманням вимог до структури роботи, що подані у цій програмі (50% оцінки).

Критерії оцінювання завдань для досягнення максимальної кількості балів

Оцінка роботи здійснюється викладачем відповідно до встановленої для даного виду робіт кількості балів. Оцінка робіт здійснюється, виходячи із повноти виконання завдання, правильності виконання завдання, творчого підходу при виконанні завдання (та своєчасності здачі роботи).

Нормативи оцінок:

«Відмінно»:

- за глибоке засвоєння програмного матеріалу;
- за повні відповіді на питання;
- вміння розв'язувати конкретні практичні завдання.

«Добре»:

- за повне засвоєння програмного матеріалу і вміння орієнтуватися в новому;
- змістовні відповіді на запитання;
- усвідомлене застосування знань для розв'язання практичних завдань;
- охайне оформлення роботи, у відповіді можуть бути окремі неточності.

«Задовільно»:

- за часткове, неповне висвітлення змісту питань комплексного завдання;
- недостатнє вміння застосовувати теорію для розв'язання практичних задач;
- неточність при формуванні записів;
- завдання, в основному, виконане, мета досягнута, є розуміння основних положень матеріалу.

«Незадовільно»:

- за неопанування значної частини програмного матеріалу;
- за невиконане завдання;
- нерозкриття змісту питань, незнання теорії основних питань і термінів;
- невміння розв'язувати задачі.

Оцінювання за такими видами робіт:

– Відповіді на семінарських заняттях оцінюються та всі інші види контролю крім підготовки презентації або реферату оцінюються за 5-бальною системою. Презентація або реферат – за 5-бальною.

5- бальна оцінка відповідає рівням засвоєння знань, що зазначеним у таблиці:

Оцінка	5-бальна
Незадовільно	0
Задовільно	3
Добре	4
Відмінно	5

Якщо за поточного контролю студент отримав менше, ніж 21 бал, то він не допускається до складання екзамену і вважається таким, що не виконав усі види робіт, що передбачаються навчальним планом з дисципліни «Психологічне консультування та основи корекції».

Загальна оцінка за весь курс у 8 семестрі визначається за формулою: 60 балів за поточний контроль (визначається простим додаванням) + 40 балів за екзамен (письмовий, тестові завдання, усний захист).

За результатами сьомого семестру студент отримує підсумкову оцінку до 100 балів, що розраховується як накопичувальна оцінка та сумарний бал поточного контролю. Підсумковий контроль проводиться у вигляді екзамену.

За результатами вивчення даної навчальної дисципліни в цілому за критеріями оцінки якості знань і навичок за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»), шкалою ECTS (A, B, C, D, E, FX, F) та за шкалою ЧДУ ім. Петра Могили (90-100, 82-89, 67-74, 60-66, 35-59, 1-34) виставляються у залікову книжку та в інші звітні документи така кількість набраних балів:

від 90 до 100 балів – А «відмінно»;

від 82 до 89 – В «добре»;

від 75 до 81 – С «добре»;

від 67 до 74 – D «задовільно»;

від 60 до 66 – E «задовільно»;

від 35 до 59 – FX «незадовільно» (з можливістю повторного складання іспиту);

від 1 до 34 – F «незадовільно» (не зараховано, з обов'язковим повторним вивченням даного навчального курсу).

7. Рекомендовані джерела інформації

7.1 Основні:

1. Бондаренко О.Ф. Психологічна допомога особистості: Учб. посібн. для студентів ст.. курсів психолог. фак. та від-нь ун-тів)/ - Харків: Фоліо, 2016.– 237с.
2. Васьківська С. В. Основи психологічного консультування: підручник / Дж.Бюдженталь. – К.: Ніка-Центр, 2011. – 424 с.
3. Мей, Р. Мистецтво психологічного консультування: Як давати і отримувати душевне здоров'я. - М: Інститут загальногуманітарних досліджень; Квітень-Прес, 2010. - 224 с.
4. Основи психологічного консультування (лекційний курс): навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Практична психологія»./ уклад. Б.А. Якимчук, І. П. Якимчук.-Умань: ПП Жовтий О. О., 2013.-204 с.
5. Хухлаєва, О. В. Терапевтичні казки у корекційній роботі з дітьми / О. В. Хухлаєва, О. Є. Хухлаєв. - М.: Форум, 2012. - 152 с.
6. Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція. — Рівне: ЦНТЕІ, 1999.
7. Ялом, В. Екзистенціальна психотерапія. - М.: Римис, 2008. - 608 с.
8. Яценко Т.С. Теорія і практика групової психокорекції: Активне соціально-психологічне навчання: Навч.посіб. К.: Вища школа, 2014.

7.2 Додаткові:

1. Айві А. Цілеспрямоване інтерв'ювання і консультування: сприяння розвитку клієнта: Навч. посіб./ Пер. з англ. О.Абесонової. – К.: Сфера, 1998.
2. Берн, Е. Ігри, в які грають люди. Люди, які грають в ігри: Психологія людських взаємин. - М: Ексмо, 2002. - 640 с.
3. Бремс, К. Повне керівництво з дитячої психотерапії. - М: Ексмо-Прес, 2002. - 640 с.
4. Калшед, Д. Внутрішній світ травми: архетипічні захисту особистісного духу. - М: Академічний проект, 2007. - 368 с.
5. Лоуен, А. Задоволення: творчий підхід до життя. - М.: Психотерапія, 2008. - 304 с.
6. Прудіус, К. Е. Казкотерапія важкого дитинства: казки з дельфінів хвоста. - СПб.: Йдеться, 2006. - 160 с.
7. Сімейний діагноз і сімейна психотерапія: учеб. посібник для системи післядипломної освіти лікарів / Е. Р. Ейдемільер, В. В. Добряків, В. М. Нікольська. - 2-е изд., іспр, і дод. - СПб.: Йдеться, 2006. - 352 с.
8. Титаренко Т.М. Кризове психологічне консультування. – К.: Плавник, 2004.– 96 с.
9. Титаренко Т.М. Психологія життєвої кризи. – К., 2002.

7.3 Інформаційні ресурси:

1. Смайл [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Смайл>.
2. Чат [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Чат>.
3. Карабин Т.В. Віртуальна комунікація: структура та соціальнопсихологічна специфіка / Т.В. Карабин // Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія. – 2008.– Вип. 13, ч. 1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/znpfsp/texts.